

48. B. 4. 1664 6^a Rhetius, Joh. Frid.: De concurrentium actionum
1665. natura et effecta 1665
66: Rhetius, Joh. Frid.: De interruptione praescriptionum 1666.

1. Brunnermannus, Johannes: De limitibus Germaniae Vn. Gräntzen

2^a ab Brunnermannus, Johannes: De delicto scrovi alteriusve
hominis corrupti ejusq. iudicio. 2 Saupl. 1672 & 1672

3. Morius, Fredericus: De jurata specificatione haereditatis
et aliorum.

4^a ab Deckerus, Frachius: Ad legem Aemiliam 38. T. de
minorib. de praescriptione conventionali et minore
adversus eam a principe restituta. 3 Saupl. 1665 & 1720.

5^a ab Rhetius, Johannes Fredericus: De interruptione praescriptionum
2 Saupl. 1665 et 1686.

6. Rhetius, Johannes Fredericus: De concurrentium actionum
natura et effecta.

7. Rhetius, Johannes Fredericus: De occultis
1666

1. Brunnermannus, Johannes: De plurimum personarum obligatione

1666

2. Meyer, Auro: De iure hereditatis a Saxonica in rebus
allodialibus immobilibus.
3. Vecherus, Frachimus: Ad legem: pater a fratre
38 de cond. et. in deb.
- 4^a et 6^a Rhetius, Joh. Fridericus: De hospitatura
5. Rhetius, Joh. Fridericus: De versura
- 6^a et 7^a Rhetius, Joh. Fridericus: De absoluteione
7. Hrykius, Samuel: De beneficio rationis
in solutum.
- 8^a et 9^a Hrykius, Samuel: De effectis agonizantium.

DISPOSITIO JURIBUS

JURIBUS

ANNO

MEINHARDT

- 1/6
- 2
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

7862.

1666/6a

18

DEO Absolutissimo auxiliante
De

ABSOLUTIONE,

DISPUTATIONEM SOLEMNEM
Ex consensu Magnif. Facultatis Juridicæ
In Almä hac Viadrina

PRÆSIDE.

DN. JOHANNÆ FRIDERICO
RHETIO, J.V.D. PAND. PROF.

Ordin. & h. t. Pro-Decano.
in Auditorio JCTorum

Die 12 Julij. 1666. horis ante 5 Pomeridianis.

Pro Solitis in utroque jure honoribus obtinendis.
Habebit.

JOANN. CHRISTOPH. OTTO,

Berlin. March.

FRANCOFURTI cis VIADRUM

Excudit ANDREAS BECMANUS.

AUGUSTO. AC.
DNO. ELECTORI.

A. CONSILII.
VIRIS. GENEROSISSIMIS.

DNN.

DN. NICOLAO ERNESTO.

A. PLATEN. EIVSDEM. SERENISS. ELECTOR.
RERV. BELLICARUM. COMMISSARIO. GENE-
RALI. ET. LENINIENSIS. PRÆFECT. CAPITANEO.
DNO. HEREDITARIO. IN. DEMMERTIN. ET. QUIT-
ZOW. &c.

DN. LUCIO. A. RHADEN.

CAMERÆ. ELECTORAL. JUDICIARIE. QUÆ. COLO-
NIÆ. AD. SPREAM. EST. VICE. CANCELLARIO. IBI-
DEMQUE. CONSISTORII. SUPREMI. UT. ET. SV-
PREMÆ. APPELLATIONVM. CVRIÆ. RAVEN-
SPERGENSIS. PRÆSIDI. Etc.

DOMINIS. MECÆNATIBVS.

OPTIMIS.

POTENTISSIMO.
BRANDENBURGICO.

STATUS. INTIMIS. &c.

MAXIME. STRENUIS. AC. MAGNIFICIS.

DNN.

DN. FRIDERICO. von JENA.

SEREN. ELECT. PER. PRINCIPATVM. HALBER-
STADIENSEM. CANCELLARIO. VT. ET. A. CON-
SILII. FEVDALIBVS. &c.

DN. JOHANNI KÖPPEN.

ICTO. CELEBERRIMO. ET. CONSILIARIO INTI-
MÆ. ADMISSIONIS.

AC. PATRONIS. MEIS.

MAXIMIS.

HOSCE. LABORES. MEOS. HV MILLIME. OFFER
ROGANS.

UT.

EOSDEM. PROPITIO. VVLTV. EXCIPIANT.
INSIMVLQVE. BONAS. PRÆCES. PRÆCOR.
VTI.

CONSILIA. ILLORVM. PROSPEROS. EVENTVS. SORTI-
ANTVR. RES. OMNES. AD. VOLVNTATEM. FLVANT. ET. IM-
MORTALE. NVMEN. EOS. SERENISS. PRINCIPI. PATRIÆ. FAMI-
LIIS. SVIS. ET. MIHI. IN. STVDIORUM. MEORUM. COMMEN-
DATIONEM. SERVET. FELICES. ATQVE. INCOLV-
MES. IMO. QVOCVNCQ. MODO. AGANT.
EA. DEVS. PROSPERE. VORTAT.

QVÆ. PRÆCOR. EVENIANT.

VRAÆ. GENEROSIS. & MAGNIF.
EXCELL.

DEVOTISSIMVS. CLIENS.

JOANN. CHRISTOPH. OTTO.
BERL. MARCH.

Q. D. B. V.

L. B. S.

Absolutis per Dei gratiam eousq. Studiis, ut à Magnif. Facultate Juridica in hac almâ Electorali, ad Disputationē, ut vocant Inauguralem, admitterer: quā nam ex voluminibus juris nostrimateriam eligerem, variē mecum deliberanti, in mentem venit, præsens de ABSOLUTIONE, viam materia hujus monstrante cap. ex literis tuis, x. de probat. verb. cum promptiora sint jura ad solvendum quam ad condemnandum. l. Arrianus 47. de oblig. & action. l. absentem. 5. ff. d. poen. verbis satius, enim esse impunitum relinqui facinus nocentis, quam innocentem damnare, & §. fin. Instit. de perpet. & temporal. action. ubi omnia judicia absolutoria esse dicuntur. Exemplum in promptu est; ponas enim in rixâ mortuum, videas tot vulnera, quot in rixa personæ, numne omnium aut plurium, vel unius tantum incerti tamen sanguine delictum expiari fas erit? numne ita veritas dubia certa existet? hic certe melius, cum dubium sit, in eam partem vergere, in qua si erretur, levius peccetur. Hanc partem nobis absolutio constituit, quis enim negabit, absolvendo justius si peccatum sit, quam condemnando à judice peccari, cum leges hoc ipsum concedant, l. 9. & 56. ff. de R. J. Modest. Pistor. part. 4. quæst. 141. n. 16. hinc est ut equali testiū numero affirmantium scil. 3. negantium existente posteriores præponantur. Cardinal. Tusch. voce testes concl. 240. n. 23. & 31. æque ac si deponant pro defensione ac innocentia rei, licet à contraria parte magis idonei sint. Jafon. consil. 167. vol. 4. eodem modo, si ex duobus rixatoribus alter interfectus, in dubio vivum ne an mortuum primum aggressorem iudices, primum absolvet, si am-

ho adhuc vivant, neuter ut primus de pace fracta poterit accu-
 sari, Tiraquell. de jur. primogenit. quaest. 17. opin. 6. n. 17.
 Imò quotiescunque dubitas de justitia vel injustitia partis, si con-
 scientia tua velis consuli, en absolutionem! quam si arripueris,
 sanctius egisse predicabere; melius namq. est mille absolvere,
 quam innocentem etiam unum condemnare, quia misereri delin-
 quentium, vera demum est justitia. Guilhel. Bockell. disquis.
 6. de publ. judic. sect. 6. n. 2. pag. 102. per Can. vera justitia 15.
 distinct. 45. Unde Cbryostomus, Tutius, inquit, est, chordas in-
 tentius remittere quam protendi, remisarum enim intentio ar-
 tificis operà convalescit, at ubi chorda semel rupta est, nullo ar-
 tificio reparari potest. Scacc. de commerc. §. II. quaest. 1. pag. 83.
 n. 500. hoc tamen providebit iudex, ne r. clementior sit lege, 2. ne
 melior inde fiat conditio delinquentium quam innocentium, pu-
 ta; si ex absolutione rei, actoris condemnatio redundaret, aut
 fama illius saltem aut existimatio sugillaretur. 3. si delictum
 atrox sit, ut inde melius sit, innocentem condemnare quam no-
 centem dimittere, Ernest. Cothman. resp. 15. n. 199. Hanc igitur
 materiam (qua methodò ex titulis singulis capitibus praefixis
 apparebit) explicaturi, quo propositum eò feliciter cedat, in no-
 mine Domini nostri Jesu Christi auspiciamur. argum. l. 2. princ.
 C. de offic. Praef. prator. Afric. sit Deus T. O. M. principium, me-
 dium & terminus, Novell. 109. princ. ad sit mibi cum suo sancto
 Spiritu, cum quo jam ad!

DEFINITIONEM NOMINALEM

ET. REALEM.

NE verò in explicandâ materiâ operosiores videamur cir-
 ca ea quæ nostri scopi non sunt, vel materiâ nec augment
 nec illustrant, pauca de significatione vocabuli dixisse,
 fat erit. Dicitur 1. Pignus absolvi, pro luitione pignoris, 2.
 Absoluta causa, pro manifesta, quæ ambiguae opponitur,
 l. 3. §. 4

*l. 3. §. 4. ff. d. Carbon. Edict. 3. Absoluti juris esse, in l. 12. C. de Collat. Absolutissimi, l. 6. C. de bon. proscript. pro eo quod manifestum atque apertum in jure est; 4. Absolvere creditorem., pro satisfacere ei aut cum pecunia soluta eundem dimittere, l. 37. ff. d. usur. 5. Absolvi sacris paternis pro liberari à patria potestate. ita enim patria potestas appellatur, in l. fin. §. fin. C. de Inoffic. Testam. B. Dn. Ludw. exerc. ad Instit. 2. Thesi. lit. D. pluribus vid. Cav. in Lexic. voc. absolvere. Denique & 6. ut notant Dd. Absolvere forense vocabulum est, nam illi absolvi dicuntur, qui dum de delicto aliquo vel certa causa accusati, vel rei facti sunt, coram iudice cognita innocentia absolvuntur, & ab omni culpa ac pœna liberi dicuntur, quam locutionē inde venire putant, quod rei facti vadimonio ac obligationibus quibusdam, vel etiam vinculis aut carceribus ligati, postea ex cognitione iudicis innocentes reperti, solvantur vinculis, aut alias absolvantur, unde apud Tacitum reperitur absolutus vinculis. In Foro Ecclesiastico aut Pœnitentiali, illi absolvi dicuntur, qui pœnitentiam peccati, apud Ministrum Ecclesie professi, gratiam delicti tulerunt. In genere, Absolutionis vocabulum idem ac Liberationem significare censemus, unde eandem sic describimus; quod sit: *Liberatio rei, à causa qualicunque in iudicio, adversus eundem intentata, vel alias à peccato commisso, qua tutus evadat ab omni damno. nec placet illa, qua volunt esse condemnationis revocationem, aut restitutionem quandam Specul. de contumacia §. nunc dicamus. 4. vers. aut absolutio: 12. cum non omnis qui absolvitur vel condemnatus sit aut alias opus habeat restitutione. Est autem absolutio vel Secularis vel Ecclesiastica, utraque rursus vel judicialis vel extrajudicialis: Quæ Divisiones in sequentibus explicabuntur.**

MEMBRI I.

CAP. I.

DE POTESTATE ABSOLVENDI.

SUMMARIA.

1. Generalia potestatis absolvendi.	6. A Banno quis possit absolvere.
2. Absolutio ipsa an Imperij vel jurisdictionis.	7. Quis Absolvere possit à juramento in genere ita dicto
3. Meri Imperij tres gradus.	8. Quis à juramento ad effectum agendi.
4. A Panamortis absolvere Majestatis est.	9. à Juramento licito absolvere nemo potest.
5. Quod limitatur, respectu Legum Divinarum.	

ANtequam de ipsa Absolutione agamus, meritò personam judicis, penes quem potestas absolvendi est, considerabimus. De qua hanc regulam ponimus: quod in genere is possit absolvere qui condemnare, *h3. ff. d. rejudic. c. verbum est, De panis. distinct. n. c. cum inferior. 16. x. de Majori: Obcediur.* eadem enim potestas ligandi est, quæ est absolvendi. *Tusch. vol. 1. concl. 40.* quamvis interdum is quoque absolvere possit, qui nequit condemnare utpote si ex privilegio absolvendi potestatem habeat, *Maxnoch. arbit. Judic. quæst. 43. n. 23.* itidem quando versetur iudex in materia correctoria, hic sublatà licet potestate condemnandi, salva tamen manet absolvendi, *Sacinus reg. 4.* Sic clarissimos absolvendi potestatem habet delegatus Principis, cognitor tantum, quamvis condemnare nequeat. *l. quoties virum. 3. §. 1. C. ubi Senat. vel. clariss. civilit. vel. crim. conven. poss. ibi Magnif. Dn. Bruneman.* Ipse vero absolutionis actus, an Imperii sit an Jurisdictionis, non immeritò quaeritur; nos pro diverso respectu ex ante dictis respondendū putamus, & Imperii esse & Jurisdictionis, ut potè, si in actu Jurisdictionis voluntaria partes invicè se ab-

fe absolvant, ejusdem speciei erit ipsa absolutio, si in conten-
tiosa hujus erit. Meri vero Imperii est quando condemna-
tio ex eo descendit, *l. 6. princ. ff. de Offic. Procons. & Legat.*
unde etiam à Procursule legato ipsius mandari nequit, non
enim potest quis gladii potestatem sibi datam, alii dare, *Meier*
in Colleg. Argent. ad d. r. l. 13. Meri Imperii tres gradus sunt, 3.
pro tribus poenarum generibus, *l. 8. & 28. ff. d. poen.* [1.] con-
tinet poenam capitale & mortis quâ vita adimitur, sive ani-
ma à corpore separatur, [2.] Poenam morti proximam, quâ
caput & vita civilis, h. e. jus civitatis adimitur. [3.] poenam,
quæ magis ad existimationem quam capitis periculum perti-
net *l. 6. §. fin. l. 21. & d. l. 82. ff. d. poen.* prout latè hoc deducit
Matth. Steph. de jurisd. lib. 1. c. 8. 9. & 10. À poena mortis quæ 4
Imi gradus est, neminem nisi Principem, aut alium penes
quem Majestas est, absolvere posse, constat. Sic Carol. V.
Imperator, licet Mediolanensi Senatui Regiam ferè potesta-
tem concesserit, delictorum tamen veniam largiri, aut literas
salvi conductus delictorum reis concedere excepit, *Bodin. lib.*
1. de Republ. c. 8. & 10. Sic Curia Lutetiana olim credidit, hoc
jus nec Regis matri, sine Majestatis detrimento concedi pos-
se. *Bod. d. l.* Sic Tiberius sustulit Asylam, ut gratia servatorum
solis Principibus accepta referatur, *Tacitus lib. 3. Annal.* ex qui-
bus omnibus jure Majestatis absolvendi potestatem compe-
tere palam est, *Carpz. prax. crimin. part. 3. q. 150. n. 14. 15. &*
seqq. Hinc in Imperio nostro, Imperat: Electores, & reliqui
Principes, jura territorialia habentes, quibus annueramus
etiam civitates Imperiales, à poena mortis absolvere possunt,
Nolumus verò intelligi veterè illum si unquam fuit modum
absolvendi, quò solo interventu Principis, dum supplicium
sumebatur damnatus eximebatur ac restituebatur, qui ut ir-
rationabilis meritò in desuetudinem abiit. Excluduntur
verò Civitates municipales, quæ sine consensu Superioritatis
veniam delictis concedere nequeunt, cum Superioritati in-
judi-

judicando subiiciantur, adeoquin hic nihil à se habeant. Nec potest iudex inferior qui licet condemnavit ac insuper jam ipsi constat de innocentia rursus absolvere sed Principi hoc referre debet ejusque expectare concessionem, ipse enim lata sententia, functus est officio suo, *p. l. i. in fin. ff. de quaest. Clar. quest. 89. n. 8.* secus tamen est in Civitatibus municipalibus pactitiis, quibus Princeps forsitan ejusmodi jus exercere permisit, inque eo consensit. Ea verò quæ modo dicta nequaquam extendi possunt ad poenas lege Divina Statutas, de quibus ita, *Bodin. lib. 1. d. Rep. c. 10.* ego, nec Principibus ullis Christianis nec mortalium cuiquam, veniam largiri convenire statuo, si scilicet scelus lege Divina capitale fuerit, sit enim injuria legi Divinæ quæ necessario in ipsum ejus autorem redundat, à quo propterea hoc ipsum non raro puniri solet. Unde *Ambros. in Psalm. 118. v. 2. serm. 3.* Saulem dicit inde contraxisse offensam quod misertus esset Agag hostium regis, quem prohibuerat Divina sententiâ servari. De quibus *Arniseus, de Majest. lib. 2. cap. 3. n. 6. Limneus de jur. Publ. lib. 4. c. 8. n. 278. & seqq. Thef. 13.* quod actu probarunt Dni Scabin. Lips. dum in casibus homicidii aliquoties ita responderunt. *So wird der beflagte / wegen begangener entleibung hinwieder mit dem Schwerte vom Leben zum Tode billich gestraffet / und möchte ihm auch solche straffe auf die beschehene verbitte allein / ohne andere erhebliche und gnugsahme ursache / von der hohen Obrigkeit zu recht mit erlassen werden. Teste Dn. Carpz. praxi crimin. part. 3. q. ult. n. 42.* Certum tamen est has, quamvis in totum quis ab ipsâ absolvi nequeat, ex urgentissimis circumstantiis aliquo modo mitigari posse, de quibus ne ultra viâ vagari videar, me remitto ad *Dn. Eicheliū JETU celeb. in Diss. de remission. pen. & jur. aggravat. habit. a in illustri Julia anno 1657. Secundi gradus*

6. est Absolutio à Banno; bannum imperii, prout à nemine nisi ab Imperat. vel Camera irrogatur, sic quoque; nemo nisi Imperator vel Camera aliquem à banno potest absolvere, *Ordinat. Camer part. 2.*

part. 2. tit. 18. §. So auch &c. 2. prout nemo etiam saluum
conductum iis concedere potest nisi Imperator. *Matth. Steph.
de Idiēt. lib. 2. part. 1. c. 1. memb. 2. n. 159. & seqq.* secus vero
est, si ab inferiore principe aut Statu imperii proscrip-
tus sit, ita enim is quoque qui condemnavit, literas salvi conductus
concedere, & insimul eundē etiam à banno absolvere potest.
Judex verò inferior bannitum absolvere nequit, quamvis ip-
si constet de innocentia ejusdem, sed Principi hoc ipsum
referat necesse est, *Ruland. Thesaur. Execut. part. 3. c. fin. n.
47. & 316.* ubi addit, tutius semper esse Principem adire, li-
cet etiam ex fictis probationibus quis condemnatus sit, in quo
casu tamen à iudice retractationem sententiæ peti posse, sta-
tuit *Natta consil. 44. in fin.* De Absolutione à juramento, 7.
[quæ est restitutio contra juratam obligationem, ex justa &
probabili causa lapsa concessa, sive declaratio juramenti in ef-
fectum non obligatorium, *Rauchbar part. 2. q. 4. n. 81.* quæ me-
dicina inventa est, ad evitanda periuria. *Camill. Borell. tom.
1. decis. 61. n. 16.*] queritur, An illa à Magistratu Politico, rectè
& validè fieri possit? Quod affirmatur per t. t. C. ubi & apud
quem cognit. restit. in integr. agit and. sit l. fin. ff. qui satisd. cogant.
l. fin. princ. ff. ad municip. l. adigere §. fin. ff. de jur. patron. l. fin.
C. de non numer. pecun. *Hillig. ad Donell. lib. 21. c. 13. lit. y. in fin.*
Unde *Baldus ad l. fin. C. de Non numer. pecun. & l. nec patronis
v. sed queritur. C. d. Oper. libert.* etiam absolvi quem pos-
se per legem Civilem à juramento præstito contra utilitatem
publicā tradit. Idem obtinet de jure Recessuum Imperii, ubi
solo utilitatis Reip: intuitu, à juramento autoritate politica ab-
solvuntur, per *Recess. Imper. de anno 1555. §. und sollen die jenigen
59. & §. und sollen in diesen beyden verordnung 119.* uti & porro
explicat *Cranius de pac. relig. In imper. Roman. servand. part. 1.
problem. 7. fol. 79.* Unde idem aliàs derivant quod jurisdictio
Ecclesiastica Pontificiorū, uti etiam expressè in *Instrum. Pac.
art. 5. §. 47.* dispositū videre est in terris Evangelicorū, quo ad
causas

causas spirituales expressè suspensa sit, utpote de juramentis, dispensationibus super gradibus affinitatis & cognationum ita ut nec quicquã prætere de possint. Quamvis non negè super absolutione tali consuli debere qui principiã consiliis Sacris esse solent teste *Arniseo, lib. 1. de jur. Majest. c. 6. n. 8.* Absolutio è à juramento ad effectum agendi quod attinet, quamvis & illa regulariter, ad judicem Ecclesiasticum pertineat per ea quæ habet *Gail. 1. observ. 25.* nihilominus tamen Camera Imperialis [cum principale negocium ad forum Civile pertineat per se, & inde ob adjectionem juris jurandi ab ea non est separanda contra regulam juris, qua accessorium dicitur naturam & conditionem sui principalis sequi, & hic non tam de religione quam materia, non tam de validitate sive vinculo juramenti, quam de re super qua vinculum hoc interpositum fuit, quaratur. *Reinking. de regim. secul. & Ecclesiast. lib. 3. class. 1. c. 10. n. 57. & seqq.*) hic quoque fundatam jurisdictionem habet, *Ordin. Camer. part. 2. tit. 24. von relaxation des Eyde ad effectum agendi,* & ita quotidie in Camera pronuntiar scribit *Gail. lib. 1. obs. 23.* sub hac formã. *In sachen begehrt relaxation juramenti N. Klägers wieder N. beklagten / ist gesmeldtes Klägers angezogene Obsechd / und darin begriffen Eyd / so viel ihm dadurck der weg im Rechten zu klagen verstrickt / allein ad effectum agendi, dagegen sürgerwendter einrede unzerhindert / hiermit aufgethan und Relaxiret / compensatis expensis, ubi in seq. observ. tradit, an obtentã hac absolutione, victus victori in expensas condemnari debeat? & distinguit, aut citatus apparet & consentit absolutioni, aut non expressè consentit, sed judicis arbitrio relinquit, aut excipiendo contradicit; prioribus casibus parcendum ei est, posteriori, ex regula, victus victori in expensas, damnatur, per c. finem litibus s. x. de dolo & contumacia. si verò quæstio sit anlicitum sit juramentum vel non, vel an observandum sit, nec ne, absolutio hæc mixti fori est, quia executio juramenti ad utrumq; judicem*

judicem indifferenter tam Secularem quam Ecclesiasticum, spectat per *c. licet mulieres. 2. De jurejur. in 6. to sic etiam si agatur ratione perjurii, ad poenam violati liciti juramenti. c. novit. 13. x. de judic. itidem si juramentum turpiter receptum sit; hæres verò ratione juramenti præstiti per defunctum, in foro Ecclesiastico in totum conveniri nequit, quia juramentum personale est, & morte jurantis solvitur, *c. veritatis 14. x. d. jurejur. Gail. lib. 1. obs. 25.* juramentum contractui adjectum, si relaxari debeat, à iudice causæ principalis absolutio petenda erit, & reus sive jurans, à proprio iudice, quia ad illum spectat cognitio causæ principalis, non à iudice actoris absolutionem petit. *Schraeder de feud. part. 9. secunda part. princip. sect. 13. n. 1. 2. Covarruvias lib. 1. quest. c. 18. n. 5.* In genere verò de omni juramento sciendum, si licitum sit & legitime præstitum, commodè ne quidem à summo Principe aut Papà, vel quovis etiam Legis latore absolutione peti, ita scilicet ut conscientia vinculum dissolvatur. Juramentum enim res spiritualis est, ideoque nulli mortalium, hoc est fidei ac religionis vinculum, quo quis ipsi Numini se obstrinxit, solvere concessum: naturale quippe est ne alius solvat quam qui ligavit. *l. 35. ff. d. R. 1.* unde absolutionem ejusmodi contumeliosum errorem in Deum vocat *Philipp. Melancht. epit. Phil. Mor. tit. de juram. pag. 257.* peccat quoque in eo quis, quod non consideratè satis quandoque juravit; Sed modo juramentum salvæ conscientia, & sine injuria alterius servari possit ejus effectum spirituales, sive vinculum, quo conscientia adstringitur, per leges humanas aboleri non posse, statuere tutius est, utut subsidium in foro Politico denegent quidam, ut tradit *Hilliger ad Donell. lib. 21. c. 13. lit. P. & lit. j.* Cæterum iudex Secularis, si ipsi absolutio Ecclesiastica, à juramento videatur injusta & sine causa, nihilominus ad observantiam juramenti compellere potest. *Tiberius Decianus praxi crimin. lib. 6. c. 1.**

n. 54. Hæc de potestate absolvendi, tanquam potiora dicta
sufficiant, cætera ex his & sequentibus satis pateſcent.

CAP. II.
DE MODO ABSOLVENDI.

SUMMARIA.

1. De modo absolvendi generalia.	13. Ex justa tamen, causa sine peri-
2. Absolutio fiat citatis partibus.	culo fit.
3. Actore non probante Reus absol-	14. Quomodo illa detur.
vitur.	15. Absolutio à juram. ad effectum
4. Ampliatur hæc regula.	excipiendi non datur nisi Con-
5. Judex qui nec absolvit nec conde-	tractus impletus sit.
mnavit prius egit.	16. Absolutio necessaria etiam est à
6. Absolutio à delictis.	juram. invalido.
7. Delinquens non absolvitur nisi	17. Etiam ab eo quod latroni præ-
incarceratus.	stitum.
8. Absolutio à juramento duplex. &	18. Tot requiruntur absolutiones
de præjudiciali.	quot sunt juramenta.
9. De Simplici.	19. De absolutione ab observatione
10. Absolutio à juramento requirit	judicii.
citationem partis.	20. Quæ non nisi ex gravi causa fi-
11. Quod limitatur.	eri debet.
12. Absolutio à juram. ad effectum	21. In sententia hujus absolutionis
agendi tam facile non conce-	causa exprimi debet cur absol-
ditur.	vetur.

UT autem Absolutio tempeſtiva & eo etiam, quo debet,
modo fiat; quantū observari poterit, jam persequemur.
In genere itaque notamus, Absolutionem ei, qui nondum li-
gatus vel condemnatus est, necessariam plane non esse, e. g. si
quis juraverit, quod si juramentum tamen tacitam conditi-
onem habeat, deficiente conditione, deficit & consensus
partium, cum itaque in tali casu non sit juratum, Absolutio
non

non erit necessaria; juramentum enim ultra confesum nihil
addit, nisi religionis vinculum, *Bald. ad l. fin. C. de non numer.
pecun. n. 1.* nec dabitur aliter, nisi ad petitionem volentis ab-
solvi, alias enim absolutus dici nequit, *Camill. Borell. decis.
tom. 1. tit. 62.* quæ ipsa petitio etiam per modum exceptionis
fieri potest, *Gloss. ad c. pastoralis. x. de caus. posses. & si petita
fuerit, præcedat necesse est causæ cognitio, l. 4. C. de accus. & in-
script.* Quæ ipsa cognitio fieri non potest, nisi partibus qua ea-
rum interest ad hoc legitime citatis, in cuius defectum, absol-
vi propterea nequit, *d. l. 4.* quod si verò Absolutio rei absentibus
accusatoribus fiat, & quidem non contumacibus, nulla
est, sententia enim absente alterâ parte lata, ipso jure nulla
est, *l. 47. princ. ff. de rejudicat. l. 7. C. quom. & quand. iudex & c.
Magnif. Dn. Brunnem. ad d. l. 4.* secus autem est, si per contu-
maciam absentes sint, ubi & hoc addendum, Absolutionem
sub Conditione fieri non posse, taliter enim absolutus
non est simpliciter absolutus. Porrò fieri etiam debet Absol-
utio, ubicunque apparet, ex una causa malè actum esse, testi-
bus actis, si ex iis insuper appareat, ex alia causa agi potuisse,
melius, iudex enim ex causa ita acta reum non condemnare,
sed absolvere debet, & jus agendi ex aliâ causâ in sententia
eidem reservare, per *l. 30. ff. de pact. dot. al. & c. 7. x. de caus.
posses. & propriet. Baldus in auth. sed etsi quis. C. de secund.
rupt.* Ipsam verò causam Absolutionis, in sententia exprimi
commodius est, & si simpliciter, non expressa causa absolutus
fuit, in dubio ex causa in actis extante, absolutus censetur.
*Bartol. in l. 12. 13. ff. de except. rei judic. per l. 18. ff. eodem vel ex
ea causa quæ minus nocet, aut ob inopiam probationis, Zan-
ger, de except. part. 3. c. 17. n. 67.* quotiescunque verò
actor non probaverit suam intentionem, reus regulariter
absolvendus est *l. 6. C. de edend. l. 9. C. de oblig. & action. l. 2. C.
de probat. cap. unic. x. ut Eccles. benef. sin. deminut. confer. c. 3.
x. de caus. posses. & propriet. Const. Caroli V, art. 201.* Negan-
tis enim

tis enim factum, per rerum naturam directa probatio nulla est, per *c.ii. x. de probat.* nisi negativa talis sit, quæ non pura, sed loco & tempore coarctata, §. *ii. Inst. de inutil. Stipul. l. 14. C. de contrab. & conserv. Stipul. c. 35, x. de testib. & attestat.* & dicta regula procedit præprimis in criminalibus, cum in iis probationes luce meridianâ clariores esse debeant, per *l. fin. C. de probat.* unde in causa criminali, licet civiliter instituta, non defertur juramentū, si probatio deficiat, quamvis actor præsumptionem pro se habeat, *Glossa in c. tam literis 33. verb. probata x. de test.* satius enim est, impunitum relinqui facinus nocentis, quam innocentem condemnare, per supra tradita.

4. Intelligenda verò hæc ipsa regula, quando omnium dilaciones ad probandum actori datæ sunt: nec obtinet, si ab initio statim, vel ante dilaciones probationum, actor ab actione desistat, id enim impunè facere licet, nisi fortè utraque pars præsens sit, sic enim Absolutio secundum hanc regulam peti potest. Ampliatur regula hæc, ut procedat, (1) quamvis actor sit vir bonus, reus verò homo dissolutus ac suspectæ fidei: (2) reus nihil probet, vel etiam fateatur, jus sibi non competere, nisi actor actionem negatoriam intentasset: (3) probationes aut præsumptiones pares sint. (4) reus defectum juris sui, in beneficio confiteatur, eo tamen non privatur, nisi actor jus suum probet, aut res coram Principe agi debeat: (5) de vitæ aut pecuniæ damno agatur: (6) ad probandum sese reus obtulerit, & postmodum in probatione defecerit, ubi tamen denuò conveniri potest, si autem probaverit, definitive absolvitur, in tantum, ut posthæc à molestiis actoris tutus sit, *Johann. Sibarthus ad l. 2. C. de probat.* ita enim alias hæc regula intelligitur, ut absolvi reus debeat, actore non probante, definitive, non aliter, prout habet *Glossa in autb. qui semel. C. quom. & quand. judex & c. verb. quod locum habet; in fin.* secus verò est, si absente reo, terminus ad probandum statutus sit, quia tunc ab observatione judicii, absolutio

lutio tantum fit, *l. properandum §. sin autem ex gestis, C. de judic.* (7) ampliatur hæc regula, ut ne quidem juramentum, reus suscipere cogatur, nisi actor magna præsumptione nitatur, aut semiplene probaverit, quamquam in criminalibus dicta ampliatio simpliciter non procedat: (8) etiamsi reus actor per accidens efficiatur: (9) ut actor calumniari præsumatur, & in pœnam reinerè litigantium incidat, adeò, ut ab expensarum refusione, per semiplenam probationem, non excusetur, nisi justam litigandi causam habuerit, *Manoch. A. I. Q. lib. 2. cas. 321. n. 8.* vel si testes non compareant, aut actor integritatè vitæ & existimationis sit: (10) elapsis probatoriis dilationibus, reus definitivè absolvi debet, nisi actor semiplenè probaverit: (11.) quamvis aliquid probaverit actor, non tamen semiplenè: [12.] licet etiam plene quidem probatum sit, actio tamen præposterè intentata: (13.) si probatio varia, obscura & perturbata sit: (14.) quamvis reus non petierit se absolvi: (15) si actor quidem probaverit, sed non illud quod in judicium erat deductum: (16) licet reus injustam causam foveat: (17) licet causa gravis e. g. matrimonialis & c. ventiletur. (18) etiamsi reo ob contumaciam fortè defensio denegetur; limitatur verò prædicta regula, ut non procedat? (1) in causis piis & favorabilibus, ut pote, si quis pro dote velliberrate agat. (2) in præparatoriis judiciorum, ubi pars actoris favorabilior est rei (3) quoad forum animæ; (4) quoad possessorium *Mascard. de probat. vol. 1. concl. 36.* Quod si verò 5. judex nec absolvit nec condemnavit, attamen prius egisse censetur. *arg. l. i. §. 2. C. si plur. una sentent. condemn. sint. §. l. i. C. si advers. rem judicat.* aut si judex ita pronuntiavit, exceptionem probatam non esse, & tamen opponentem expressè non condemnavit, actor expensas, quas alias servare potuisset petere nequit, sibi enim imputet, quod non petierit eum condemnari. *arg. c. dilecto. 28. x. de verb. signif. Specul. de except. §. nunc videndum 2. verb. sed quid si judex.* Ab- 6.
B 3 soluti

solutionem à delictis quod attinet, illa favorabilis præ reliquis
Colerus. consl. 1. n. 55. pro qua impetranda, indicium facit, pri-
 oris vitæ innocentia. *Wesemb. part. 4. consl. 156. n. 8.* impetra-
 tur verò ex variis causis, 1. ratione competentia, si scilicet iudex
 in competens ex officio velit procedere; 2. ex defectu probati-
 onis, ubi quæritur, an reus absolvendus sit, cum qualitas in
 inquisitione contenta, ad unguem non sit probata? e. g. si al-
 lio tempore vel loco crimen commissum probetur, quod Af-
 firm. *Ludovic. Romanus, consl. 144. cum Glossa & Bartolo. ad
 l. cum actum. ff. d. negot. gest. & si ita in defectum probati-
 onis, non inveniatur culpabiles, à Syndicis sententia abso-
 lutoria concipienda, expressa in eadem causa absolutionis,
 cum nomine absoluti, adjecto toto tenore inquisitionis cum
 clausula absolutoria. causa verò absolutionis, si dubia sit, non
 quod innocens, & quod delictum non commiserit, sed quod
 probatio defecerit, absolutus esse censetur, *Decianus praxi
 crimin. lib. 3. c. 30. n. 15. 3.* uti propter præscriptionem, *Decian. d.
 l. n. 11. 4.* Propter transactionem, si pacto accusator jus suum
 remisit, ita enim iudex si delictum commissum sit extra ipsius
 territorium, ne quidem ex officio procedere potest, ut vult,
 7. *Fulvius Pacianus, consl. 46.* Nec conceditur delinquenti abso-
 lutio, nisi incarceratus sit, quamvis etiam datus fidei iussoribus
 relaxatus sit, revocari tamen in carcerem debet, necesse enim
 est, in omnem casum reum in carcere versari, tempore ni-
 mirum ferendæ sententiæ, ne si eodem modo sequatur, fuga
 eandem eludat. *Farinac. praxi crim. lib. 1. tit. 4. quest. 33. n. 68.*
 8. *Clarus §. f. quest. 46 v. pariter etiã.* Absolutio à juramento du-
 plex est, una præjudicialis, altera simplex; præjudicialis est, quæ
 fit, ad effectum tollendi in totum juramentum ejusque
 vires, & hæc non datur sine causæ cognitione, præmissa citati-
 one partis, nisi constet de dolo, metu, aut reverentia nimia,
 purantis, alias neglectis hisce duobus requisitis, citatione scilicet
 artis, & causæ cognitione, absolutio adeo nulla est, ut nec
 executio*

executio ex ea sequatur, nec petens puniatur, secus tamen,
si facta taliter absolute, contra iuramentum egerit, ubi in-
cidit in poenam l. 41. C. de transact. iuramenti enim relaxatio
primò ad partem, & deinceps ad iudicem spectat, iudici ve-
rò non fit revolutio rei, nisi citata parte, E. & valet argumen-
tum hic à toto ad partem, si totus contractus non potest tolli
sine citatione, nec pars ejus, quæ est iuramentum. Effectus
huius absolute in eo consistit, ut instrumentum vel pactum
per se validum, iuramento sublato rescindi possit, ob læsi-
onem, ut pote, si in contractu quis enormiter læsus fuerit,
quem tamen iuramento confirmaverat, ibi substantia con-
tractus prohibita non est, sed effectus, qui ipse, ob iuramen-
tum stabat firmiter, ideoque tantum hic operatur absolutio,
ut tollat iuramentum, & contractus nihilominus valet, ut
scilicet rescindi possit eo modo, quò valebat ante iuramentum;
si verò substantia contractus prohibita sit & iuramentum ad-
datur, ut si minor sine certâ solennitate contraxerit, contra-
ctus invalidus est, nec iuramentum eundem confirmat; sic
absolutio plenum effectum sortitur, sublato enim & irrito
facto iuramento, contractus statim nullus est: sic etiam pa-
ctum de non succedendo invalidum, l. fin. ff. de suis & legit.
cum iuramento valet c. 2. de pact. in 6. rescisso iuramento per
absolutionem, cum causæ cognitione, rursus nullum est, ut
antea, Tusch. rom. 1. concl. 54. & 56. n. 19. Simplex est ad effe- 9.
ctum agendi, per quam iuramentum non tollitur, uti nec vi-
res ejus, sed Jurans solum habilitatur, ut possit ea allegare, quæ
de iure operantur, ne iuramentum valeat, & ex hac reserva-
tur ius partibus. Et hæc iterum duplex, altera quæ datur per
superiorè, altera quæ fit per partem, cui iuratum fuit, utraq;
hoc modo summaria causæ cognitione desiderat, ut constet
de dolo vel læsione, postquam verò iudex de causa principali
cognoscit, accedit plenissima cognitio, hinc ille effectus, quod
si feratur sententia secundum absolutum, non amplius opus
fit alia

10. sit alia absolutione, ut docet *Tuscb. d.l.* De hac Absolutione porro quæritur, an requirat citationem partis? *Tuscb. concl. 61. n. 3. & 4.* hoc ipsum affirmat, etiam quoad eum, qui absolvit debitorem suum, vel transegit vel pactus est de non petendo, quia impugnatur per absolutionem hanc totus contractus, & magna vertitur præiudicium creditoris, unde necessaria, causa cognitio, quæ ipsa citationem partis desiderat, *per l. 13. vers. causa enim cognita & ibi Dd. ff. de minor.* neque adversus partem inauditam quicquam statuendum, *c. 1. x. de caus. possess. & propr. c. 8. x. de majorit. de obedient.* sed semper requiritur citatio eius, qui lædi potest, *l. 39. ff. de adopt. & l. 47. ff. de rejudic.* idque iure Divino & Naturali conveniens est, eum citatio species defensionis sit, *Clem. Pastoralis. 2. de sent. & rejudic. Wesenb. in II. tit. de in jus vocando. n. 13. Gail. 1. obs. 22. n. 3. Covarr. Var. Resol. Tom. 2. lib. 1. Cap. 4. n. 5.* & hoc quoque in Camerâ Imperiali approbatum *Ordin. Camer. part. 2. tit. 24.* Ibi ordnen und setzen wir zc. befindet sich dann auf solchen be- richt. zc. Idem dicit esse *Tuscb. d.l. n. 14.* in absolutione quam quis petit ad effectum tollendi obligationem, quæ usuraria dicitur. Prædicta tamen notabiliter limitanda sunt, (1) si notoriè constet de turpitudine & iniustitia recipientis iuramentum, ibi relaxatio fieri potest sine citatione, frustra enim id sit, cuius nullus effectus est, *l. 14. §. 1. ff. ut Legat. vel fidei commiss. caveat.* & citatio omitti potest, si præsens actum impedire nequeat, *l. 4. §. 3. ff. de fideicom. libertat. Gail. d.l. (2)* si pars citata per contumaciam emanet. *Tuscb. d.l. n. 10.* (3) Si contractus non ita iuramento confirmatus quin perse- subsistere non possit, ubi non tam parti quam Deo iuratur. *n. 13.* (4) Si petatur absolutio ad effectum detegendi u- surarium contractum, vel nullitatem saltem, aut fraudem contractus demonstrandi. *Idem, n. 15. & 17.* (5) Si Jura- mentum temerarium sit à parte iurantis, *idem, n. 18.* (6) quan- do iuramentum non ligat ex dispositione iuris communis,

n. 19. (7.) Si pars citanda absens sit, n. 20. (8.) Si sit iuratum
de præstandis usuris, n. 21. seqq. Debet autem absolutio à ju- 12
ramento ad effectum agendi, tam facile non concedi, ne oc-
casio detur perjurii, & cum periculosa sit, nec usquequaque
pro religione nostra tuta, ideoque ab omnibus Christianis
fugienda, satius enim est, aliquid damni in bonis sustinere,
quam conscientiae vulnus infligere, *can. 2. caus. 19. q. 2. joban.*
Em. à Rosbach. miscel. quæst. 1. in fin. sed fiat necesse est de ju-
& æquitate, ne vinculum sit iniquitatis. *c. 18. & 26. x. de ju-*
rei modo petita fuerit absolutio antequam jurans contra-
veniret juramento, is enim qui fecit contra juramentum,
antequam absolutus esset, absolvi nequit, Scacc. de jud. lib. 2.
Cap. 2. n. 133. ubi seq. n. ad tres casus hoc restringit remissivè.
Uti nec is qui sponte & sine fraude recipientis juravit. Sic et-
iam peti debet ante violationem contractus *Bald. in l. 1. in fin.*
C. si advers. vendit. frustra enim auxilium juris implorat, qui
contra jus committit, *l. auxilium 31. in fin. ff. de minor. c. 14.*
x. de usur. etiamsi juramentum sit illicitum, *arg. c. venerabilem*
34. verb. nec valet x. de elect. & electi potest. & ibi Glos. verb. ve-
nire, modo periculum non sit in mora aut juramentum li-
quido illicitum ut vult. *Glos. in d. c. v. illicitum.* aut alicubi
expresse prohibitum servari, aut ipse contractus simulatus sit.
ut habet *Bald. in l. nec patronis, C. de oper. libert. cui tamen con-*
trariatur Scacc. lib. 2. de judic. n. 116. cap. 1. aut hæres jurantis fe-
cerit contra juramentum illicitum, hoc enim extinctum est
morte iurantis, & hæres sine metu perjurii obligationem de-
functi infringere potest, *Ruland in Thef. jur. execut. part. 3.*
§. 9. c. 328. n. 16. At si ex iusta causa absolutio fiat, nullius peri-
culi timor subest, utpote si dolus subsit saltem præsumptus,
[quamvis multi velint, respectu ejus juramenti, ubi dolus ve-
rus subest, absolutionem omitti posse, cum tale juramentum
ut contra bonos mores suam naturam invalidum sit,] si læsio ul-
tra dimidium facta, si metus adsit probabilis, *Decianus præxi*
crim. lib. 6.

C

crim. lib. 6. c. 11. n. 54. item lætio enormis vel enormissima, minæ præcedentes, turpitudò, mendacium, peccatum sive iniquitas, iniustitia sive captiositas, minorennitas, impubertas, imò in genere ubi peccatum aliquod resultat, absolutio concedi debet, & nisi iuramentum tres comites suos habeat, veritatem, iudicium, & iustitiam, ad quas tres causas tanquam principales, cæteræ omnes referuntur, absolutio peti potest, ita tamen, ut harum causarum aliqua si adsit, à petitorè exprimatur, *Tuscb. concl. 59. per tot.* Absolutio etiam à iuramento ad effectum agendi, peti debet, si causa subsit, puta dolus, metus, minæ &c. ex parte adversa, sive lætio, atas vel error, ex parte petentis. *Tuscb. concl. 55.* & peti debet non ab Ecclesiastico iudice tantum, ut ipse vult, sed etiam à Seculari, ex causa tertia & quidem expressa ante litem contestatam. *Tuscb. d. l.* datur verò, ubicunque jurans deceptus fuit dolo adversarii; secus si scivit valorem rei, & iurato promisit, se ratione pretii contractum non impugnaturum hic enim sibi imputet qui contraxit; quod etiam ad minorem extendit *Baldus consil. 175. lib. 4. Tuscb. concl. 56.* Absolutio autem à iuramento ad effectum excipiendi non datur, nisi contractus impletus sit ab eo, qui iuravit solvere vel facere, modo implementum illud perse non sit illicitum, nec inducat peccatum respectu iurantis. Ad opponendum verò exceptiones non relaxantes Absolutio non conceditur, *Scaccia de iudic. lib. 2. c. 2. n. 136.* Unde etiam qui cum iuramento usuras promisit, solvere compellitur, & deinde repetit, per *c. si verò 6. x. de jurejur.* rationem autem cur magis difficulter detur absolutio ad effectum excipiendi, quod posset differri bonum ius creditoris sine causæ cognitione putat esse *Tuscb. concl. 63. n. 4.*

16. Necessaria etiam est absolutio à iuramento invalido, alias contraveniendo is qui iuravit, licet invalide periurus sit, *Decianus praxi crim. lib. 6. c. 11. n. 54. in f.* etiam in casu quem Canonistæ exprimunt, quo filius familias iuravit nefandè, de nunquam.

nunquam alloquendo patrem aut matrem, quod ipsum contra omnem pietatem, adeoque quamvis invalidum, requirunt absolutionem, *in c. cum quidam. 21. x. de iuriur. & ibi Glos.* Unde 17. quarunt Dd. an necessaria sit absolutio à juramento, quod præstitum est latroni? variè de hac quæstione sentiunt, quidam negant, ob rationes, quod iuramentum hoc rei illicitæ promissionem contineat, & ideo ipso iure nullum sit, *arg. l. 12. inf. ff. de legat. 1. l. 7. §. 16. ff. de pact.* & apertè nullum dicitur tale iuramentum *in auth. sacramenta puberum, C. si ad vers. vendit.* eum itaque metu extortum sit tale iuramentum & contra bonos mores, supervacua quoque erit absolutio, quam tamen contra sentientes requirunt, propter *can. 2. caus. 15. quæst. 6. c. 8. & 15. x. de iurei.* Utur enim nulla sit respectu latronis obligatio, valida tamen est respectu Dei, ad quem omne iuramentum refertur, ut itaque conscientia consulatur, necessariam esse absolutionem, adeo ut ab omni juramento quod non vergit in dispendium salutis æternæ, absolutio defideretur, quam veram esse sententiam & nos certo respectu, arbitramur, uti ferè tradit *Decianus d. l. addatur Gail. 2. obs. 42. & Tuseb. qui pluribus hac de re egit in concl. 58. per tot. Scacc. lib. 2. de jud. C. 1. n. 116. & Covarr. Var. Resol. Tom. 1. f. 132. c. 2. n. 4.* Sed quid si quis de facto incarceratus, non tantum iuramentum præstitit, de non vindicando carcere, sed insuper jurato promisit, se non petiturum absolutionem ab hoc juramento. *Das der incarceratus nicht allein seiner geschwornen Pflichten keines weges zuwieder kommen / sondern auch von solchen juramento sive Elogio, de non vindicando carcere, weder von Geist noch Weltlicher Obrigkeit / einige absolutionem bitten / noch sich davon entbinden lassen wolle / an nihilominus absolutionem à juramento petere possit?* duplicem hic Dd. petendam esse absolutionem volunt, cum duo quoque sint iuramenta, alterum de negotio principali, alterum de non petenda absolutione ab hoc juramento: unde bina quoque ab-

solutio necessaria erit. *Cranius de confit religio: part. 1. probl. 1. pag. 85.* Unde etiam absolutio hæc ad effectum agendi subreptitia, & consequenter nulla, si simpliciter obtenta, dicitur, quando adsunt plura iuramenta, puta de non contraveniendo, de non petenda absolutione, & eâ impetratâ non utendo, debet enim de omnibus iuramentis specificam facere mentionem, idque obtinet, & si generaliter quis dixerit se jurasse, *Tuscb. concl. 6. 4. in princ.* & à singulis specialiter quis absolvi debet, *Scaccia de judic. lib. 2. c. 2. n. 162.* quod si verò absolutio à iuramento concessa sit, ut antea quoque probatum non servato juris ordine, eandem non valere, sed iuramentum nihilominus obtinere vires suas, volunt *Dd. per l. si quis Major, 41. C. de transact.* ut videre est apud *Menoch. vol. 1. conf. 24. n. 14.* De absolutione ab observatione iudicii iam porò videndum, & quær. an sententia absolutoria ab observatione iudicii, interloquutoria dicenda sit, an definitiva? circa quam quæstionem distinguunt, ut consideretur definitiva, prout *intit. C. de sent. ex brevic. recit. ubi* certæ solennitates requiruntur, & hoc respectu definitiva non dicitur, sed interloquutoria, aut consideratur, quatenus causam ac litem tollit vel finit, & sic subdistinguitur, aut ita fertur sententia absolutoria, ut lis nunquam possit resuscitari, & dicitur definitiva, aut ita, ut reus iterum accusari possit ab alio, e. g. si absolvatur propter absentiam accusantis, & hæc saltem interloquutoria est, unde illud commodè explicari potest, quod habet *Bald. ad l. properandum, §. c. si quidem, n. 6. C. de judic. absolutoriam ab observatione iudicii merè interloquutoriam esse, scil. quoad litem principalem, quoad instantiam verò, & posterior species definitiva dici potest. Scaccia. l. 1. de jud. Cap. 93 n. 4.* Ut verò ritè hæc ipsa absolutio fiat, trina citatio præmitti debet, vel una etiam peremptoria, quibus tribus, 20. quarta, ex superabundanti, addi potest. *Decis. Rot. de dol. & contura. decis. 3. n. 1. Scacc. d. l. n. 5.* Debet verò fieri non nisi gravi de

vi de causa, quoniam nocet litigantibus, dum lites protrahit,
& ipsius iudicis inscitiam, negligentiam vel vecordiam de-
monstrat: Sic admittitur, & actor in expensas condemnatur, si
nolit iurare de calumnia, dum modo simus in casu, quo actor
tenetur iurare, quoniam, quando processus nullus est, reus
absolvi debet ab observatione iudicii, quæ absolutoria, inter-
loquutoria dicitur, quoniam non definit negotium princi-
pale. Idem obtinet, si libellus ineptus sit ex carentia acti-
onis, vel ex defectu alterius solemnitatis substantialis, reus
absolvitur ab observatione iudicii. *Scaccia de iudic. lib. 2. c. 1.
n. 84.* Et absolutio ab observatione iudicii fit etiam ob con-
tumaciam actoris, etsi is intentionem suam non probaverit,
à iudice appellationis autem, quando sententia vitio nulli-
tatis laborat, salvo interim jure agendi, *per text. in c. 3. Et ibi
Gloss. x. de empt. Et vendit.* quoties autem reus absolvitur ob
ineptitudinem libelli, toties actor simul in expensas condem-
natur, in qua sententia etiã meli⁹ exprimi causã cur quis ab
expensis absolvatur; alias sententia si nulla ratio tanquã errore
juris laborans, vix subsistit, nec sufficit tunc clausulam eidẽ in-
sertã esse, bonis motus respectibus. Sed an idem in sententia ¹²⁴
absolutionis ab instantia iudicii affirmativam quoque tenent
Dd. arg. *Novell. 82. c. 10. l. properandum. §. illo. 9. C. de iudic.
ibi hoc ipsum in sua sententia manifestante iudice, arg. l. Babius
30. ff. de pact. dot. al.* pro concilianda contraria opinione, di-
sting. utrum ex actis appareat causa, vel non; priori casu,
non opus esse expressione causæ, *Specul. de sent. Et quæ eam
sequant. §. qualiter, 5. vers. ceterum 13.* An verò absolutio
ab observatione & instantia iudicii criminalis, & in quibus ab
observatione iudicii civilis differat, de eo videri poterit. *Scac-
cia de iudic. lib. 1. c. 94. n. 3.* quod si verò crimen non probatum
fuerit & iudici constet de innocentia rei definitive, si verò
non constet ab observatione iudicii, per interloquutoriam
absolvi debere, probare conatur *Scaccia de iudic. d. l. c. 95. n. 1.*

C 3

Reus

Reus Insuper qui petit ab instantia defuncti absolvi audiendus non est. *ut videre est in Decif. Rot. caus. 6. dub. 21. & caus. 18. dub. 38.* Et hæc de modo absolutionis dicta sufficiant.

CAP. III.

DE EFFECTU ABSOLUTIONIS.

SUMMARIÀ

1. Reg absolutus utrobique se tueri potest exceptione rei judicata.
2. Accusatus de certo Crimine amplius accusari nequit.
3. Limitatur procedens assertio.
4. Nec à Principe ut & qui à genere absoluti sunt, amplius accusari possunt.
5. Secus in foro poli.
6. Absolutio rei prodest accusanti.
7. A vulnere absolutus de morte accusari nequit.
8. Absolutus Privato iudicio publico non accusabitur.
9. Absolutionis à juramento effectus.
10. Effectus absolutionis à juramento ad effectum agendi.
11. An qui ita absolutus etiam vigore absolutionis contractus possit rescindere?
12. Absolutio in causa Civili an præjudicet in Criminali?
13. Absolutio in petitorio an pariat exceptionem rei judicata in possessorio.
14. Absolutio lata pro uno reorum prodest etiam alteri.
15. Effectus absolutionis ab observatione iudicii.

Absolutionis Effectus generalis, ex verbis Definitionis patet, adeo, ut satis exinde cognoscatur, esse Absolutionem partem finis iudicii, quæ oppositam sibi habet alteram partem, condemnationem scilicet, utraque finem litibus imponit, altera pro reo, contra accusatorem, altera pro hoc contra reum: quod enim condemnatio pœna soluta efficit, id operatur absolutio. Rei partes utpote favorabiliores in hac ratione tenemus, de quibus regula, generalis in l. 7. §. 2. ff. de accusat. & inscript. quod absolutus amplius molestari non debeat, quæ ipsa tamen cum non paucas habeat exceptiones, ordine

ordine easdem persequemur. Prima itaque Quæstio erit, an ^{1.}
Reus semel absolutus, utrobique se tueri possit exceptione
rei judicatae? Quod affirmat *Zanger de Except. p. 3. c. 17. n. 5.*
positis tamen hiis tribus requisitis: 1. ut eadem res petatur,
2. ut petatur ex eadem causa, 3. ut eadem sit quæstio inter e-
asdem personas: *Revard. de præjud. c. 6. lib. 2.* Diversæ enim
rei petitioni non obstat exceptio, *l. 17. ff. de Except. Et præjud.*
unde etiam illud est quod habet Bartol. ad l. 16. d. 1. Absolutio-
riam latam in uno parere exceptionem Rei jud. in altero iudi-
cio, secus verò est si quis dolo suo absolutus sit, hic non qui-
dem de dolo, sed prima actione conveniri debet, quod si ta-
men except. rei jud. se tueri velit, de dolo replicabitur, *l. 25. ff.*
de dol. mal. l. 35. ff. de pact. Sed an idem quoque si quis absolu- ^{2.}
tus fuerit à Delicto? Quod affirm. Absolutus enim de certo
crimine amplius accusari nequit *l. 6. C. de accusat. Clarus §.*
f. quæst. 57. n. 1. Farinac. quæst. Crim. 1. n. 51. Et quæst. 4. n. 1. Scac-
cia de jud. lib. 1. c. 95. n. 2. verbis sed hic insurgit. nam & Divi-
na Clementia, peccata dimissa ulterius in ultionem venire
non patitur. *Decian. pr. crim. lib. 3. cap. 30. n. 1. 2. 3.* qui adeo
extendit absolutionis virtutem, ut nec à primo accusatore,
nec ab alio ejusdem delicti nomine, in iudicium revocari pos-
sit, ob rationem priorem. Nec referre putat etiam si quis
absolutus fuerit, per viam exceptionis, dummodo exceptio
ad eundem quo accusatio tendat finem. *Et in Consil. 56. vol. 1.*
eum civiliter nec pro damnis nec pro expensis convenien-
dum esse, habet: Ratio verò asserti nostri est, quia de eius-
dem hominis admisso iura sæpius quæri nolunt. *l. 6. §. f. ff.*
naus. Camp. Stab. Absolutoria enim transit in iudicatum, cu-
jus tanta vis, ut veritati æquiparetur. *l. 207. ff. d. R. 1.* Unde et-
iam exceptio iudicati litis ingressum impedit, & semper pro
absolutoria præsumitur, quamvis contra absolutum nova e-
mergant indicia *Bald. vol. 5. cons. 89.* Quæ ipsa assertio exten-
ditur ut semel absolutus, neque de se, neque de com-
pilcibus

- plicibus ut testis interrogari possit, allegaret enim sic propriam
3. turpitudinem; quod procedit, si per viam denunciationis
processum sit *Clarus, §. f. quæst. 57. n. 8.* Habet tamen regula
hæc suas limitationes, ut pote, si quis [1.] ab instantia absolu-
tus sit. *Decianus, d. l. n. 27.* [2.] si de crimine transegerit. (3.)
si absolutus de crimine sibi obiecto per viam exceptionis, tale
crimen enim non punitur, pœna naturali delicti, *c. l. x. de Ex-
cept. c. 2. §. f. x. de ordin. cognit.* nisi pœna ordinaria fuisset
imponenda, ut puta si obiiceret crimen contingens
causam de qua agitur, e. g. quando maritus accusat mu-
lierem de adulterio, & ipsa excipiat, quod vir leno fuerit, qui
eandem adulterandam tradidit, sic per viam exceptionis hoc
delictum puniri potest. *l. 2. §. 5. ff. ad L. jul. de Adult. Decian.*
pr. crim. lib. 3. c. 30. n. 3. (4) si quis absolutus per viam denun-
ciationis. (5) in foro pœnitentiæ non publicæ. (6) si de
crimine civiliter actum, modo pœna utrobique non tendat
ad vindictam. [7.] si absolutus ob defectum probationis. (8)
si qualitas non fuerit probata, (9.) si causa sit mixti fori, & ab-
solutus in foro Ecclesiastico, e. g. in sacrilegio, hic poterit
de eodem crimine accusari coram iudice seculari, & ab eo
puniri, *Menoch. arbitr. jud. quæst. 539. n. 39.* Jurisdictio enim Ec-
clesiastica & Secularis sunt penitus separata & distincta, ad-
4. eoque absolutoria lata in uno foro non parit exceptionem rei
judicata in altero. [10.] Si offensus remittat iniuriam in fo-
ro conscientie tantum. Quod si verò ab indulgentia Prin-
cipis, aut alterius qui crimen remittere potest, quis absolutus
sit, ita amplius accusari nequit: uti nec is qui absolutus
una lege à debito tanquam genere quod punitur, pluribus
Legibus, virtute alterius legis non potest accusari tanquam
de specie, quia, cum genus sub se contineat omnes suas spe-
cies, absolutus à genere censetur, etiam absolutus à suis speci-
ebus. Absolutus itaque ab homicidio non poterit amplius
accusari parricidii. Secus verò est si ex uno facto plura orian-
tur de-

tur delicta, tanquam diversa, ut genus & species, tunc si quis absolutus fuerit ab uno, poterit accusari de alio, nisi propterea absolutus, quod innocens, vel quod nihil deliquit, *Decianus pr. crim. lib. 3. cap. 30. n. 16.* ubi seq. n. tradit. Nec eum qui pœna pecuniaria absolutus fuit, posse amplius accusari, ut corporali puniatur quam meruerat, pro iudice enim & iudicio præsumitur, quod ex iusta causa hoc fecerit, quod verum est in sententia quæ expectat declarationem hominis, secus in eo quod ipso iure venit. *l. 13. §. 7. ff. de his qui not. infam.* & si iudex erraverit, fitco beneficium restitutionis in publicis pœnis non datur, *l. 37. pr. ff. de minorib.* De his omnibus videri possunt. *Decian. pr. crim. lib. 3. c. 30. Covarr. l. 2. Var. Resol. Tom. 2. cap. 10. Cardinal. Tusch conclus. 53.* Utut verò quis absolutus fit in foro soli, adeo ut ab omni pœna evadat liber, sive id fiat ob inopiam probationis, sive ex alia aliqua causa, si innocentia absolutioni causam non dederit, in foro poli obligatus semper manet. Lex enim humana dum falsa nititur probatione, neque dat neque adimī ius in foro animæ, quia ita coram Deo læsam habet conscientiam, Deus enim plus ad effectum respicit quam ad actum, & Deus cor interrogat non manum. *Can. 6. Caus. 14. quæst. 5. Scaccia de Commerciis §. 1. quæst. 1. n. 530. & quæst. 7. p. 2. ampl. 19. n. 48. 85. & 87.* An verò absolutio accusati profit accusanti, ne possit ut calumniator condemnari, Affirm: *Bald. in. l. 1. C. de Calumn.* si i. in absolutoria iudex usus sit verbis accusantem excusantibus. 2. si reus non adiecta causa simpliciter tantum absolutus sit, ubi verò eatenus tantum prodest, ut iudex accusantem ex officio non possit calumniæ nomine condemnare. quod si verbis usus sit criminosis, [ut si dixerit, quia accusator calumniatus est] vel reservatoriis in totum non prodest, *ut id. tradit.* Sic prodest quoque absolutio lata in causa inquisitionis Reo, dum accusationi præiudicat, est enim inquisitio loco accusationis, *Clar. 5. sent. §. f. quæst. 57. n. 7. Farinac. quæst. Crim. 4. n. 3. &*

D

Specul.

7. *Specul. de inquisit. §. 4. vers. ultimo quaritur. 8. & seq.* Absolutus etiam secundum formam Statuti de vulnere ob pacem fecutam, postmodum superveniente vulnerati morte, de homicidio deavò accusari nequit, quanquam etiam qualitates hæc quod vulnus læthale vel mortiferum sit, vel quod vulneraverit animo occidendi, additæ fuerint, quia satis est quod in prima accusatione deducta fuerit mors etiam incidenter; fecus verò est, si in accusatione de vulnere, nulla mortis mentio facta fuisset, tunc enim non poterit ab eodem accusari, benè tamen à tertio, *Decian. pr. Crim. lib. 3. c. 30. n. 18. & 19.*
8. Absolutus autem privato, iudicio publico non accusabitur, *l. 7. §. 1. ff. de injur.* præsertim si civiliter actum sit & absolutus, quia crimen non commisit; quæ intelligenda sunt, quando idem qui egit civiliter, nunc vellet accusare criminaliter, tertius enim potest accusare, *Decian. d. l. n. 13. 14.* Quod si verò quis absolutus sit, qui juravit, nec is potest amplius accusari, dummodo sententia propter juramentum secuta sit. Si enim absolutio per sententiam & rem judicatam, hunc effectum operatur, ut non possit amplius accusari, multò magis absolutio per juramentum, hoc operabitur. Cum Juramentum majorem ferè autoritatem habeat, quam res judicata *l. 2. ff. de jurejur.* De absolutioe à juramento notandum, si obtenta sit postquam rescriptum jam impetratum fuit, nihil operatur, quia ibi statim atque rescriptum obtentum fuit, perjurium patratum est, at per juro legis auxilium, quod jam offendit, jure negatur, *arg. l. 37. ff. de minor. & c. 14. x. de usur.* nec peti potest à debitore post terminum solvendi elapsum, & si petita fuerit, ut dictum nihil prodest, quia post perjurium incursum concessa absolutio nihil relevat, *Felin. in cap. 1. n. 28. x. de jurejur.* quod tamen limitari volunt, 1. si absolutioem petens, non perseveret in peccato, 2. Si iudex juranti præcepit ne intra terminum solvat, 3. Si perjurium incursum absque dolo jurantis, 4. Si per errorem juratum, 5. si ex justa causa iuramentum non

non servetur. 6. si lætio ultra dimidium intervenerit, cōfer
Mœnoch. vol. 1. consil. 108. n. 9. Absolutionem à juramento ^{10.}
ad effectum agendi quod attinet, quæritur, an iudex qui ab-
solutionem concessit possit etiam esse iudex in causa princi-
pali? Quod ipsum affirmat *Cranius ad Constit. Relig. p. 1. in
fin. probl. 7. p. 86.* quia iudex causæ præparantis potest etiam
iudex causæ præparatæ esse, & deinceps hic subest connexitas
quædam causarum. E contrario negat *Facbin. lib. 8. Controv.
cap. 62. per l. 1. C. ad Exhib. ubi dicitur, Præses Provinciæ eam
exhiberi iubebit, ut apud iudicem de rei veritate quæratur.* ex
quibus verbis patet, non esse eundem iudicem in actione ad
exhibendum, & in rei vindicatione, cum tamen illa huius præ-
paratoria esse dicatur in *L. 3. §. 3. ff. ad exhib.* Et quod per notis-
simam regulam, actor sequatur forum rei, ad rationes priores
negativè ibidem respondet, ut ex ipsius rationibus patet, *ad-
di potest, cap. 78. lib. 1. controvers. ejusd.* Sed an Absolutus ^{11.}
ad effectum agendi, absolutus quoque sit ad effectum rescin-
dendi contractum, affirm. hoc *Afflict. decis. 322. n. 11. Covarr.
var. resol. lib. 1. Tom. 2. c. 4. n. 6.* & sic in Camera decisum testatur
Mynsing. cent. 2. obs. 57. contrariam tamen ut tutissimam com-
mendant multi, ut videre est apud *Felin. in cap. 1. x. de jurejur.
Vv. comm. opin. 2. n. 10.* Quo loco etiam Mynsing. tradit, ab-
solutionem à juramento semel factam sufficere ad totam cau-
sam, quia ubi semel per relaxationem iuramenti fuit data li-
centia ad agendum, videtur etiam data ad impugnandum
contractum: Unde etiam concludit, absolutum ut possit do-
cere de iniquitate contractus, ob quam mereatur absoluti-
onem, si postea iniquitatem ostendat, ulteriori absolutione
non indigere, & ita in Camera pronunciatum refert. ^{12.} De
absolutione in causa Civili quæritur, an & quando præjudicet
in causa criminali? circa quam quæstionem distinguit *Bar-
tol. ad l. sed si 17. §. Idem julianus. 19. ff. de injur. n. 5.* Ita ut senten-
tia lege lata sit super facto aut super iure. Priori casu, si ita
D 2 absolutus

absolutus sit reus, puta quod pronuncietur eum crimen non commississe, semper exceptionem rei iudicatæ ob stare. Posteriore quod nihil probatum sit finito iudicio civili, criminale non denegari, quam distinctionem *Abbas ad cap. de his 6. x. de accusat. n. 6.* tum demum admittit, si Civilis actio ad rem familiarem, criminalis autem ad vindictam non verò si utraque ad vindictam tendat.

13. An absolutio in petitorio etiam pariat exceptionem rei iudicatæ in possessorio & distinguendum putamus an possessorium simul contineat causam proprietatis, & sic indistinctè exceptio erit: Si verò eandem non contineat, videndum erit, an agatur interdicto recuperandæ possessionis, & non obstabit, an verò retinendæ, & sic res iudicata in petitorio etiam non obstabit, in possessorio, modo de iusta causa possidendi constat. An verò adipsendæ, & etiam non nocebit exceptio, si quidem absolutio ex parte actoris facta sit ob defectum probationis. Quod si verò reus simul Dominus declaratus sit, parit absolutio exceptionem rei iudicatæ. E contrario verò absolutio in possessorio semper parit exceptionem in petitorio, si possessorium contineat causam Domini. Cum *Bartol. ad l. naturaliter.*

14. *12. §. nihil commune. 1. ff. de acquir. possess.* Quod si verò absolutoria lata sit, pro uno reorum prodest etiam alteri, partes enim rei favorabiliores sunt. Interdum tamen non omnibus prodest, sed potius nocet, ut pote in obligatione generis seu alternativa, ibi enim uno ex hæredibus promissoris absoluto, reliqui non liberantur, sed solus absolutus pro sua parte, reliqui pro suis partibus in obligatione & solutione remanent, *per l. Stipulationum 2. §. 3. ff. d. V. O. ubi Bald. & Jafon. n. 5.* Alias si sententia lata est, pro uno ex correis aut absolutus est, quia solvit & prodest sententia quoque alteri, si verò absolutus quia non promisit, non prodest, si dubitetur quomodo sit pronunciatum, præsumitur ex causa solutionis fuisse. *Roncbegallus ad l. ex duobus. 7. ff. de duobus reis constit.*

lit. n. 24. 25. Et seqq. Sic etiam absolutio lata pro uno ex mandatoribus, aliis non prodest, *l. amissi ruina 52. §. f. ff. de fideiuss.* De absolutione ab observatione iudicii, notandum, 15. quod per eam causa non terminetur, tota scilicet instantia enim omnino terminatur, *Scaccia de jud. lib. 2. c. 2. n. 714.* nec parit exceptionem rei iudicatæ, quamvis absolutoria lata sit super libello inepto, vel actione non aptè proposita. *Bald. in l. nisi. 4. ff. de tutel. Et rat. dist.* ubi tamen dist. an absolute definitivè absolutus sit, puta quod delictū non commiserit, an vero per interlocutoriam tantum, quia libellus ineptus vel ob defectum probationis, ut priori casū conveniri amplius non, posteriori verò omnino possit. *Clarus §. f. quæst. 57. Scacc. lib. 4. de judic. c. 95. n. 3.* imò absolutus propterea quia iudicio criminaliter instituto nihil probatum fuit, non minus habebit exceptionem rei iudicatæ, ac si sententia lata esset circa jus, *Jafon in repet. l. admonendi 31. col. ult. ff. de iurejur.* Nec facit hæc ipsa absolutio actorem succumbere in causa, non enim potest dici causam perdidisse, qui eandem iterato movere potest *l. Et post. 73. §. 2. ff. de judic.* nec poterit interlocutoria parere exceptionem rei iudicatæ, cum iudicium aliud adhuc speretur, sed facit rem litigiosam & actionem perpetuam ob litis contestationem, sarram atque salvam reservat jurisdictionem iudicis absolventis ab instantia, quod probatur per *Cap. consuluit 24. x. de offic. Et pot. jud. deleg. Specul. de contumacia. §. 2. vers. fin.* Quod si verò quis absolutus sit ab observatione iudicii, quia solvit, de dolo tenetur, ratione ejus quod deterioratum fuit. *l. si oleum, §. 4. ff. de dolo Et ibi Bart.* Et hæc de effectu Absolutionis Secularis. Cessante verò causa absolutionis, cessat etiam effectus eius, *l. si mater. ii. §. eandem. 4. ff. de except. Rei. judic. Tiraquell. in Tract. cessante causâ cessat etiam effectus part.*

1. n. 20.

D 3

MEM-

MEMBRI II.

CAP. I.

DE POTESTATE ABSOLVENDI.

SUMMARIA.

1. Absolutio Ecclesiastica describitur.
2. Quid sit Excommunicatio,
3. Quotuplex ea.
4. Pana Excommunicationis Divina est.
5. Quis inter Protestantes excommunicare possit.
6. Quis apud eosdem ab eadem absolvere.
7. Quid de hisce inter Pontificios.
8. De generali absolutione à quibusvis peccatis.

DE Absolutione Seculari in priori membro actum, sequitur nunc ut de Ecclesiastica quoque agamus. Quam Dd. juris Canon. in genere ita describunt, *quod sit Dissolutio vinculi peccati, quo quis detinetur, quod fit post satisfactionem, cum peccator mundatus Ecclesie reconciliatur, addit à quadam pœnitentia. Ut videre est apud Tholos. Partit. jur. Canon. lib. 1. tit. 10. c. 8. per Clem. 1. de sepult. & Can. qui egerit cum seqq. dist. 7. in qua ipsa descriptione respexisse magis videntur ad specialem illam absolutionem, quæ fit ab excommunicatione, quam ad illam quæ in foro pœnitentia, præmissa confessione peccatorum cum verà contritione cordis respiscere, & pœnitentiam agere volentis unicuique peccatori à Sacerdote fieri potest. Id quod extraditis Tholos. in Syn. agm. jur. Civ. lib. 2. cap. 9. n. 14. satis patescit, ubi ita: hanc scilicet absolutionem, non omnis facit sacerdos de omnibus peccatis, sed in casibus sibi permisis, nec per Canones aliis reservatis. Nam quedam excommunicationes ad forum pœnitentiale pertinent; quedam ad judiciale & ad Episcopum, ut iniectio manuum in personas Ecclesiasticas, transgressio statutorum Synodaliū &*

Simi-

similia. Unde generalem illam regulam constituit, poenitentem absolvi posse ab eo qui potestatem absolvendi habet. Quæ ipsa tamen regula generalior est, adeo ut includat etiam specialem illam quæ respectu excommunicationis traditur. Absolvere nempe ab excommunicatione regulariter quis potest, qui & ligare. *Can. si Petrus. 17. caus. 24. quest. 1.* Ut autem potestatem absolvendi ab excommunicatione eo melius percipiamus, brevibus quid ipsa excommunicatio sit notabimus, *Definitur autem autore Celeb. Hülfemanno p. m. in tract. de correptione fraterna. §. 18. n. 131. p. 237. per Censuram Ecclesiasticam, per quam cujusvis particularis ecclesiæ membrum ob scandalosum crimen in vita, aut falsam scandalosam professionem in fide suspenditur, vel etiam plane excluditur à communione, tum interna gratiæ Spirituales, tum externa verbiç Sacramentorum, nec non conversationis fraternæ, quæ Christianis tanquam fratribus etiam extra Cætus sacros intercedit.* Quæ definitio quomodo limam sustineat litem jam non facio meam, aliàs compendiosius ab aliis effertur: quod sit *actus quo pravo legitimo processu quis ob crimen vel scandalum grave à communionem Christianam aut usu Sacramentorum ab eo quicujus potestatem habet suspenditur vel plane removetur.* Et dividitur vulgò in Majorem & minorem: quibus addere solent interdictum, quo Ministris Ecclesiæ interdicitur in certa republ. vel ejus parte Sacra administrare *arg. c. Si sentent. 5. c. 15. qui de sentent. excomm. in 6to.* Major est separatio non tantum à communionem fidelium extrinseca, sed & Sacramentorum ac communi suffragiorum Ecclesiæ participatione. Minor vero est separatio à Sacramentorum Ecclesiæ perceptione. *Covarr. var. resol. tom. 1. c. 3. fol. 152. n. 34. in art. Schmalcald. part. 3. artic. 9.* Major vocatur poena Civili, non pertinens ad Ministros Ecclesiæ, tanquam judices ordinarios, *Baldwinus de Casib. Conscient. lib. 4. cap. 9. de Conscient. Circa usum, Clavium, Ecclesiæ cas. 9. Reinking. de*

de R. S. & E. lib. 3. class. 2. cap. 2. n. 19. 20. & seqq. Minor vero qua homini flagitioso & impœnitenti privatim vel in templo vel in domo indicatur, indignum eum iudicari, qui Sacris Ecclesiæ utatur, donec peccatum agnoscat & respiscat. ad eò ut Major sit quando ex publico loco nominatur is qui pœna ista seveiore dignus censetur annunciata ipsi irac pœna Dei in nomine Christi, & Ecclesiæ significatur eum fatanæ traditum & ut membrum putridum ab Ecclesia & piorum conversatione abscissum, donec respiscat. Aliam divisionem suppeditant Canonistæ, quod scil. Excommunicatio alia fiat à iure, alia ab homine, illa quæ infligitur ab ipso jure Pontificio, seu Canone, vel Synodo tam generali quam particulari; quam exinde perpetuam etiam esse volunt, *Can. Nemo. 41. caus. n. quest. 3.* Hæc quæ per mandatum aut sententiam hominis infertur. *Vallenj. ad. Decretal. lib. 5. tit. 39. §. 2. n. 2. Add. Tholos. Synt. jur., Civ. lib. 31. cap. 9. n. 5. & Covarr. var. resol. tom. 1. fol. 174. c. 2. n. 2.* Cui & hanc addunt, quod alia sit iusta, alia iniusta. Prior, quam fert ille, qui potest legitimo modo. Posterior, quæ illegitimè ab eo qui non potest, non eo quò debebat modo lata est. Hæc rursus vel valida, quam fert iudex legitimus in eum qui meretur vel invalida quæ irrita & hoc modo nulla est. *Vallenj. d. l. n. 7.* Aliter quomodo dividatur, *vid. ap. Tholos. Synt. jur. 60. lib. 31. cap. 7. n. 3. & seqq.* Hæc ipsa itaque pœna excommunicationis, prout Divina, ut nemo in dubium vocabit, cum Salvator noster expresse eandem iubeat. *Matth. 18. vers. 15. & c.* & postmodum usurpata ab Ecclesiastica disciplina, ut ex hoc magis eadem timeatur, communionis periculum evitetur, & contumaciæ vitium reprimatur, *Meyer in Coll. Argent. Tom. 3. ad lib. 44. tit. 1. th. 116.* Prout etiam S. Apostoli hoc ipsum jus exercuere, *ut videre est ex 1. ad Corinth. 1. v. 3. 4. 5.* Sic etiam Paulus Hymeneum & Alexandrum excommunicavit, *1. ad Timoth. 1. v. fn.* eodem itaque modo Absolutio, quòq;

Divini

Divini juris erit : ipse enim Deus T. O. M. ut principalis causa excommunicationis, eandem constituit etiam in Absolutione, penes eum enim summa ut Majestas, & inviolabilis, itaque quoque absolutionis potestas. Divinam Majestatem sequitur Ecclesia, & inter Protestantes simul principes & Imperij Status. Non enim absolutio hæc unius alicuius Ministri Ecclesie est, sed positis requisitis legitimis cum consensu totius Ecclesie melius fit, *ita etiam Paulus 1. Corintb. 5. v. 4. Vobis, inquit cum meo spiritu congregatis in nomine Domini Jesu Christi, ejusmodi homo Satana tradatur Matth. 18.* Itaque non tantum ad Ministerium, sed etiam ad Populum & potestatem Secularem hæc excommunicatio pertinet, ad Ministerium vero pertinet respectu potestatis clavium, quo neglecto, propterea fieri nequit : ad Magistratum verò Secularem, quia excommunicatio disciplinam fori exterioris respicit, quamvis ordinis potestatem non habeat, *Covarr. var. resol. tom. 1. fol. 179. c. 4. §. 1. n. 1.* adeò ut eandem non jurisdictionis tantum *ut habet Covarr.* sed etiam meri Imperii esse velint, quod tamen procedere vult, si cum confiscatione bonorum conjuncta sit *Reinking de R. S. & E. lib. 3. class. 2. cap. 2. n. 30.* Unde etiam vocatur hæc potestas, Gladius Ecclesiasticus, *Id. lib. 2. class. 2. cap. 17. n. 24.* Ex quibus sequitur, sine Consensu Principis aut penes quem Majestas est, excommunicationem fieri non posse, in terris statuum Evangelicorum post suspensam in eisdem Idictionem Pontificis, ubi sine cognitione, & decreto imò prævio legitimo processu fieri nec potest nec debet, *sed quod ulterius deductum à Reinking. & probat Sereniss. Elector. Brandenb. Visitation und Consistorial. Ordnung / Tit. 10. von den Pfarherren auch ihren ambte Lehr und Leben. §. mit anzugeheffer / ibi : sollen die Pfarherren dieselben selbst davon nicht halten oder ausschließen / sondern solches zum überflus / an unser Consistorium gelangen / &c.* Ex hisce omnibus itaque sequitur ejus etiam absolutionem esse, cujus est condemnatio, pro-
E
ut enim

5.

6.

ut enim non potest excommunicari quis, sine consensu potestatis secularis ita nec ab uno sacerdote aut ministerio quodam, sed à Principe & certò respectu tota Ecclesia rursus ab excommunicatione absolvi debet: juxta verba Domini nostri Jesu Christi, *Matth. 18. v. 18.* Quicquid in terris ligaveritis, in coelis etiam ligatum erit, & quicquid solveritis, solutum erit: cujus clavis ligantis & absolventis administratio penes verbi Divini ministros est, exercitium tamen, nihilominus ad totam Ecclesiam pertinet. *Dn. Carpz. in jurispr. Conf. sist. lib. 2. tit. 18. defn. 284. n. 8. 9.* Longè aliter Pontificio jure statutum, ubi nequisquam alius, quam qui jurisdictionem Ecclesiasticam habet, excommunicare, & consequenter ab eadem absolvere valet; qualis in primis est summus Pontifex, universalis Ecclesiae pastor, Episcopi, Abbates & Praepositi Ecclesiarum, ut & Delegati, quibus potestas hæc à Summo Pontifice aut aliis concessa. *Covarr. var. resol. tom. 1. fol. 179. §. 11. c. 4. n. 1. 2. Et c. Vallens. ad Decretat. lib. 5. tit. 19. §. 5.* Quamvis secus sit in Excommunicatione minori à qua quilibet Sacerdos approbatus absolvere posse perhibetur *Cap. 29. x. de sent. Excomm. Vallens. d. 4. §. 7.* Nec potest inferior quis excommunicatum à Papa absolvere, modo etiam ab eodem tantum confirmata sit excommunicatio. Siquidem sententia lata sit ab homine, non in fraudem statuti, per confirmationem assequitur vires ac si lata fuisset à confirmante, *c. 22. x. de prebend. in 6. & si à canone lata sit excommunicatio nulli inferior praelatus extra Episcopum, nisi in casibus à jure expressis absolvit Clem. 1. de Privileg. in quibus verò casibus reservatum Papæ sit, ut pote si (1) excommunicatio facta ob manus injectionem personæ religiosæ factam, *c. si quis suadente 19. caus. 17. quest. 4. Manoch arbitr. jud. quest. 54. n. 43.* (2) in crimine effractionis templi. (3) in crimine falsi, si quis falsavit literas sedis Apostolicæ. (4) si quis communicatum excommunicato. (5) in incendiariis. in primo casu*

mino in

casu etiam legatus ipsius à latere absolvere potest etiam in casu Episcopo non permisso, *ut not. Abb. in cap. ea noscitur 3. Et in cap. ad eminentiam 20. de Sent. excommunic.* & quæ specialiora circa potestatem hanc in terris Pontificiorum tradunt *Dd. ad tit. de Sententia Excommunicationis.* Hic sufficiat generaliora explicasse. Quod verò attinet generalem illam absolutionem à peccatis, qua peccatori consentienti, & resipiscere cordicitus volenti sua remittuntur peccata, potest illa à quocunque Ministro Ecclesiæ ritè ordinato fieri, vigore potestatis Clavium sibi concessæ ab ipso salvatore. *Matth. 18. v. 18. Job. 20. v. 23.* ita quidem ut nullum excipiat peccatum, cujus ipse remittendi & ab eodem absolvendi non plenissimam habeat potestatem, & hoc quidem in foro animæ, se ipsum verò uti regula quoque est in secularibus absolvere nequit, non enim dicit Christus, ut vobis remiseritis peccata, sed quibuscunque remiseritis peccata. *Balduin. in casib. conscient. lib. 4. cap. 9. cas. 8. Dn. Carpz. lib. 2. jurispr. Consist. tit 18. definit. 293. n. 16.* Imo etiam si accedat ad absolvendum poenitentem morbi proximum, qui tamen nullum signum peccati aut doloris præbere, nec confiteri eadem ore & animo poenitentem ostendere queat, contentus erit externis signis & relatione aliorum ac in præsentia absolvere, cujus poenitentiam tamen præsens non audivit, *Can. 7. Et seq. caus. 26. quest. 6. Dn. Carpz. d. l. def. 278. n. 12. 13. Et seq.* Et tantum de potestate absolvendi, in Ecclesiâ.

CAP. II.

DE MODO ADSOLVENDI.

SUMMARIA

1. De Preliminaribus Excommunicationis	} Idem obtinet in Absolutione ab eadem. (quibus, 4. Quam hujus solennitates antequam
2. De ipsa executione ejusdem.	

5. <i>Quanam hodie</i>	11. <i>De forma Absolutionis generalis</i>
6. <i>Qua de jure Saxonico</i>	<i>qua in solo foro penitentiali</i>
7. <i>Qua de Pontificio.</i>	<i>fit.</i>
8. <i>De deprecatione Publica vulgo</i>	12. <i>De impositione manuum.</i>
<i>Kirchenbuss.</i>	13. <i>De signo Crucis.</i>
9. <i>Hujus ritus & solemnitas.</i>	14. <i>De Absolutione & hanc prae-</i>
10. <i>Non valet ubi nondum fuit</i>	<i>cedente confessione auriculari,</i>
<i>ante hac sine auctoritate</i>	<i>& quando ceperit.</i>
<i>Principia.</i>	15. <i>De ejus utilitate.</i>

a. **Q**uemadmodum verò Excommunicatio sine certa forma sibi praescripta valida non est, utpote si trina admonitio non praecesserit, quae ipsa tamen fieri debet sine nominis rei & delicti specialis, quamvis in genere de delictis admonitio, quae contineat minas sequentis irae Divinae, praemitti possit. Si postmodum non velit humiliari exprimat per persona rei cum scelere commisso, adhuc tamen sine sententia excommunicationis, in hunc finem ut Ecclesiam ad omnem lapidem movendum adhortetur, ne reus patiat per gladium excommunicationis in se stringi. Cui insuper privata admonitio demum addi potest, & solius ministri Ecclesiae, sive etiam totius loci alicuius Ministerii, si ita nequicquam proficiatur, res Consistorio à Magistratu Politico ad hoc constituto detegenda, ut sententia excommunicationis adversus eundem feratur: *Prout etiam in nostra Marchia Statutum in Severis. Elect. Brandenb. Visitation und Consistorial Ordnung. tit. 10. §.* Mit angeheffter verwarnung und bedrawung / do jemand also in verachtung Göttliches worts und rohen Leben fortfahren und nicht bey zeiten zur Bussse schreiten würde / das der oder dieselben zu gefatter schaffen / und andern Christlichen versamlungen und händeln nicht sollen zugelassen / vielweniger da sie stürben auff Kirchhöffe als Christen / zur Erden bestettiget / sondern ohne einige Christliche verordnete gefänge / als die unvernünftigen Thiere anders wohin sollen begraben werden. *Und do sic*

fit durch solch schrecken oder gütlich vermahnen sich auch nicht
woltten auß dem unbusfertigen Leben begeben / *Sc. ut in super.*
cap. Hiscce omnibus frustra susceptis, demum sententia ex- 2.
communicationis à Consistorio aut aliis qui vices ejus su-
stinent prævio legitimo processu lata à Ministro Ecclesiæ, si
cui Consistorium hoc demandavit, profertur & publicè pro-
mulgatur, putridumque ac morbidum membrum ab Eccle-
sia rescinditur. *Matth. 18. v. 18. Job. 20. v. 23. Zepper, de Poli-*
tia Ecclesiastica lib. 1. cap. 21. pag. 238. Balduin. de Casib. Conscient.
lib. 4. cap. 10. cas. 9. qui insuper requirit, ut Magistratus curet,
quo reus statuo die quo sententia promulgari debet in certo
templi loco collocetur, ut ita Sacerdos Ecclesiæ demonstra-
re possit, hunc esse hominem, aliquoties à notorio delicto ex-
presso nomine & rei & delicti, monitum : &c. Ultra quæ à
Pontificis hæ solennitates adduntur, Duodecim nimirum Sa-
cerdotes Episcopum excommunicantem circumstantes, &
lucernas in manibus tenentes, eas in conclusionem anathema-
tis vel excommunicationis in terram projicere, & pedibus
conculcare tenentur, deinde Epistola per Parochias mittitur
continens excommunicationis causam, & excommunicati-
nomen. *can. 106. caus. 11. quaest. 3. Gail. de Pac. Publ. lib. 2. cap. 6.*
2. 21. Pari etiam modo sese res habet cum absolutione ab ex- 3.
communicatione, ubi quidem formam à jure præscriptam
ita strictè servari opus non est, ita nimirum ut absolutio pro-
pterea nulla sit, præsertim si solennitates circa verba sint, ibi
enim quilibet sensum tantum exprimere necesse habet ver-
bis sibi ad hoc aptè accommodari posse visis, cum alias etiam
forma à jure præscripta tum servari debeat, cum commode
possit. *Covarruv. var. resol. tom. 1. fol. 129. c. 3. n. 7.* Et meritò
absolutio excommunicationem sequitur, cum finis excom-
municationis sit non interitus, sed conversio peccatoris,
quam ipsam quoque S. Paulus suadet 2. *ad Corint. 1. v. 6. 7. 10.*
Antiquitus vero quinque gradus absolutionis huius in Syno- 4.
do An-

do Antiochena Statuuntur! in 1. cogebantur vestibibus nigris extra portas templi stare per aliquot dies, & introeuntes petere, ut pro se orarent. in 2. intralimina templi intromissi post catechumenos stabant, in certo loco, ut auscultationi verbi interessent. in 3. in conspectum Ecclesiæ poenitentes ducebantur. in 4. stabant iam cum fidelibus. in 5. una cum aliis ad sacram Coenam admitterebantur. *Baldwin in casib. Consistent. lib. 4. c. 10. cas. 11.* Hodiè laxior in eo esse videtur disciplina Ecclesiastica, & aliter aliquo modo ubi occurrit, in absolutione hac proceditur. Ante omnia enim cum manifesta sit poenitentia, Excommunicatus denuò de perpetrato peccato fideliter admoneatur, demonstrato insuper eidem omnimalo quod futurum fuisset, nisi poenitentiam egisset, & adhuc futurum, si hæc ipsa seria non sit. Vocatus deinceps ad Ministerium ingenuè ibi delictum fateatur, se juste punitum agnoscat, absolutionem submisse petat, propositum emendandivitam ut & publicam deprecationem promittat. Posthæc Excommunicatus à Pastore die Dominica in templum ducitur, ibi in peculiari loco genibus incumbere ac si publicè deprecaturus, inque ipsa concione quæ ad hunc actum apta esse debet, agens de ira Dei adversus peccatores perseverantes, & misericordia ejusdem erga poenitentes, cõmunioni proponitur eum peccata sua privatim jam agnovisse, poenitentiam egisse, & ea propter etiam à Consistorio decretum esse ut recipiatur, ideoque ipsum excommunicatum petere quo eum tanquam membrum sibi rursus associari velint, & Pastor insuper hortabitur in genere membra Ecclesiæ, quo secundum voluntatem: Divinam, & Decretum insuper summæ Potestatis eundem recipiant, pro eo orent, ut Deus ipsum in gratiam reassumat & delicta ejusmodi in posterum ab eo procul esse iubeat, finita Concione ad Sacram *σύνανξι* prælectâ prius consueta confessionis & insequentis absolutionis formulâ cum aliis communicantibus admittitur. Denique prævia de hor-

dehortatione seriâ à contemptu hujus disciplinæ Ecclesi-
asticæ, datis literis testimonialibus ad suos remittitur. *Prout*
formam hanc præscribit Balduin, in casib. Conscient. lib. 4. cap. 10.
cas. 11. & latissimè Zepper de Politia Ecclesiastica lib. 1. cap. 22.
Hülsemann de Corrupt. fratern. S. 18. p. 245. n. 152. & seqq. In- 6.
Electoratu Saxonix Absolutio ab excommunicatione recte
& ritè facta dicitur, si [I.] adhibita sit autoritas Consistorii
Electoralis; quæ impetrari debet à Superintendente, istius
Ecclesiæ, à qua fuit excommunicatus, facta, in literis pro im-
petranda absolutione missis, mentione contritionis & emen-
dationis Excommunicati. [2.] ut fiat modo à Consistorio
præscripto, per Sacerdotem, commendando scilicet excom-
municatum resipiscentem Ecclesiæ. (3.) Ut resipiscenti in-
cumbenti genibus, vulgata formula confessionis prælega-
tur, & eandem mox Absolutio ipsa sequatur (4) denique his
omnibus ad finem perductis, consuetæ cantiones decantentur,
& sic totus actus absolvitur. *Secundum Ordin. Eccels. Elect.*
August. Anno 580. edictam. fol. 134. & 135. Juris Canonici for- 7.
mula Absolutionis ab Excommunicatione habetur in *Can.*
cum aliquis 108. causa 11. quest. 3. quæ ipsa tamen hodie non e-
odem modo usu servatur. Sed alia utuntur quam præ-
scribit *Vallens. ad Decretat. lib. 5. tit. 39. S. 7. n. 8.* Ego te
absolvo à vinculo excommunicationis quam ob talem cau-
sam incurristi, & restituo te Sacramentis Ecclesiæ ac Com-
munioni fidelium, in nomine Patris, Filii & Spiritus Sancti,
Amen. Addunt tamen 4. requisita ad absolutionem hanc
necessaria, (1) ut Excommunicatus iuret stare mandatis Ec-
clesiæ, (2.) ob manifestam offensam ante absolutionem satis-
faciat, ob occultam vero jurato caveat. (3.) Absolvatur ab
eo qui excommunicavit, additis septem Psalmis Pœnitentia-
libus, cantando cum precibus, &c. formula consuetæ,
quam tradidimus observetur, *Tbolos. Partit. jur. Can. lib. tit. 16.*
cap. 12. Pars Excommunicationis est Pœnitentia Ecclesiastica
sive

8. siue publica deprecatio, German. Die Kirchenbuss / hac iniungitur poenitentibus, licet excommunicati non sint, ut hoc modo Ecclesiae cui peccato suo scandalum praebere, reconciliari possint. Ut si adulter quis aut homicida a Magistratu poenae remissionem consecutus, parti laesa etiam satisfecerit, nondum tamen Ecclesiae ob scandalum datum reconciliatus, hic ipse antequam Ecclesiae datum scandalum deprecatus fuerit, ad S. Coenam non admittitur; cum non solum aliquem privatam sed totam ecclesiam scandalum suo laeserit, quod ipsum tam parvi aestimandum non est, cum Christus etiam eum dignum iudicaverit ut submergeretur, qui minimum quemque offendit, *Matth. 18. v. 6.* Nec Magistratus, delinquentes puniendo animum ejusdem convertit, ut pote quod ad Ministerium spectet: tandem & approbat hunc modum Tx: *Levit. 19. v. 20. Cui addi potest quod habetur in B. Lutheri Colloq. Mensal. cap. 21. fol. 178. Weil es eine öffentliche that / als muß die versöhnung auch öffentlich seyn / sonst taugt es nicht / den es ist die ganze Kirche beleidigt. & iterum, wann die schuld offenbahr ist / so soll die versöhnung auch offenbahr sein. plurib. vid. Balduin. in Casib. Conf. lib. 2. cap. 12. cas. 3. Dn. Carpz, jurispr. Ecclesiast. lib. 3. tit. 7. defin. 82.*
9. Ritus & solennia hujus actus quod attinet, variant, in quibusdam enim locis coram Consistorio ita agitur, ut poenitens, postquam monitus de resipiscencia & meliori vita, Consistorio quod hic repraesentat totam Ecclesiam delictum ac scandalum datum confiteatur id ipsum deploret ac veniam petat, quo facto statim sine ulteriori impedimento ad Sacram Coenam admittitur. In aliis resipiscens ad avertendum scandalum per aliquot dies Dominicas ante fores templi album baculum in manibus tenens stare cogitur. *Ut videre est ex Ord. Eccles. Elect. Sax. art. general. 10. §.* Wann aber die Obrigkeit / verbis daß Er vor der Kirchenthüre mit einem weissen stab etc. Oder dergleichen etliche Sontage nach einander stehen

stehen müsse. *Baldwin. lib. 2. cap. 12. Cas. cons. cas. 3. v. hinc factum sine dubio.* Aliquando in medio templi aut coram altari examinatur, ubi si ad certas quaestiones, *quas exhibet Dn. Carpz. in jurispr. Ecclesiast. lib. 3. tit. 7. def. 83. n. 9.* affirmative respondeat, absolvitur, & Ecclesiae monetur, ut ipsi condonet, & pro membro ecclesiae eum recipiat, Aliquando etiam coram Altari in genua procumbunt, usque dum ex suggestu post generalem absolutionem factam, illorum nomine communioni deprecatus fuerit. *De quibus Decret. Synodal. Elect. Sax. de anno 1624. §.* *Bud nach dem wir/2c. verbis wo aber daß abbitten von der Cangel / das knien vor den Altar / daß stehen vor der Kirchen / und dergleichen / etc.* Alibi sola tantum obinet deprecatio Sacerdotis loco poenitentis ex suggestu & sequens usus Sacrae Coenae. *Dn. Carpz. d. l. n. 12. ubi seq. n. addit,* inspiciendum hic semper esse, quid moris, & attendendum quid pro ratione temporis ac personae tutius sit, *arg. l. 31. §. 20. ff. de Aedit. Edict. l. 3. §. f. ff. de testib. l. 1. §. f. ff. de ventr. inspic.* In loco verò ubi haec deprecatio ante hac non obtinuit, à ministris Ecclesiae aut Superintendente ibidem injungi nequit, nisi consensu & decreto Consistorii supremi. quoniam novos ritus Ecclesiasticos introducere iidem nequeunt, cum spectet haec potestas inter Protestantes, ad Principes, seu Magistratus supremos, qui scilicet jura Episcopalia habent. Et *Dn. Carpz. in jurispr. Eccles. lib. 3. tit. 7. def. 84. n. 3. §. 7. & in seq. def. tradit.* Nunquam eam à pastore seu Superintendente injungi posse, sine praesente Consistorii ejusque autoritate, Ne [1.] Ministri Ecclesiae nimium affectibus indulgeant, & ultra modum animadvertant. (2.) quod in Consistoriis res accuratius perpendi possit. (3.) quod poena sit. (4.) quod indictio deprecationis publicae ad jurisdictionem Consistoriorum pertineat. quod ipsum verò in medio relinquimus. Potest tamen haec ipsa poena remitti & loco ipsius pecuniaria suadentibus

- tibus id ipsum circumstantiis substitui. Non tamen sine
 autoritate Consistoriorum, per trad. à Dn. Carpz. d. L. def.
 86. & 87. ubi addit Sanct. Elect. in Decret. Synodal. de anno 1624.
 §. Und nach dem wir vermercken &c. in fin. Ibid. Welche
 macht haben sollen / nach befindung der verbrechung und bes
 schaffenheit der sachen, entweder eine solche Kirchenbusse / oder
 an derselben stadt eine geldstraffe in das Gotteshaus zuverord-
11. nen. Absolutionem illam generalem quod attinet, formu-
 lam ejus universalem tradit Tholof. Synt. Jur. Civ. lib. 2. c. 8. n. 15.
*Ego te absolvo à peccatis tuis potestate data nomine Dei Patris
 Filij & Spiritus sancti, amen. quibus dicit addi manuum impo-
 sitionem, modum antiquissimum, cujus ministerio Spiritus San-
 ctus operatur.* qua propterea etiam Pontificii absolute eandem
 necessariam esse statuunt, præsertim in inauguratione novi a-
 licuius Ministri Ecclesie ut videre est apud Paul. Tarnovium,
12. *de Sacrosf. Ministr. lib. 1. cap. 25. p. 360.* Nos eandem absolute ne-
 cessariam non putamus siquidem id ipsum specialiter man-
 datum vel esset velle deberet, ob cujus defectum ex scriptura
 depromi nequit; Ritum tamen à primitiva Ecclesia non sine
 pia ratione introductum omnino putamus, ibi enim in dicta
 inauguratione ac ordinatione novi Sacerdotis urebantur illa,
 fecuti hac in re ipsos S. Apostolos. *Act. 6. v. 6. cap. 13. v. 3. 1.
 Timoth. 4. v. 14. & præsertim c. 5. v. 22. 2. Timoth. cap. 1. v. 6. &*
 significat amorem, gratiam, gubernationem ac protecti-
 onem divinam verè respicientibus, secus verò facientibus
 gravem manum Divinam, cum minantem, tum minas exe-
 quentem, Eapropter postmodum ad modum absolvendi
13. translata. Idem sentimus de modo absolvendi, qui Diebus
 Dominicis & Festis è suggestu publicè fit, cui in quibusdam
 Ecclesiis Protestantium additur signum Crucis; quod ideo
 fervari asserunt cum non fiat ad superstitionem aliquam, sed
 præprimis in recordationem duræ passionis Christi, per
 quam

quam ab omni peccato liberati ut & a Diaboli astutiis & malis
tuti facti sumus, & ut sciamus justos etiam in hac vita cruci
obnoxios esse. Ac in priori Ecclesia signum crucis adhibu-
isse Christianos, memoria proditū reperitur, cum enim gen-
tes olim Christianos, per ludibrium vocarent Crucis religio-
sos, teste, *Tertull. in Apolog. c. 16.* Christiani ut ostenderent se
ob crucem Christi non erubescere, in medio frontis eam
pingebant. Unde *Cyrril. Hieros. Catech. 13.* *Non pudeat nos
Crucifixum confiteri, sed in fronte confidenter signaculum crucis
digicis imprimamus.* Et *August. serm. 8. de verbis Domini. De
Cruce Christi nobis insultant sapientes hujus mundi, & dicunt,
quale Cor habetis, qui Deum colitis crucifixum, in fronte eum
signatis, ubi sedes pudoris est.* *Baldwin. de Casib. Conscient.
lib. 3. cap. 7. cas. 8.* *Gerhard. in locis Theolog. de Baptism. tom. 4.
cap. 8. sect. 3. eb. 261. eisdem approbatur illud ipsum in constit.
Eccles. Synod. Anglicanæ zu London anno 1608.* Cum vero ab-
solutio hæc, quæ unicuique peccatori resipiscenti à quibus-
cunque peccatis datur quam propterea non sine nota ^{14.}
etiam generalem appellavimus, vel publica quæ est totius
Ecclesiæ coram Deo vel certarum personarum coram Eccle-
sia & quæ palam, vel privata, quæ à Ministro ecclesiæ priva-
tim cuique conceditur, confessionem quam dicunt auricular-
em, quæ ipsa in antiquam ecclesiam introducta ab antiquis
Pontificibus, ut loquitur *Sozomenus in tripart. histor. l. 9. c. 35
vel ut Nicephorus ait lib. 12. cap. 28.* ab Episcopis qui proximi fu-
ere post Christum anno nimirum 260. ut enim *Socrates testa-
tur l. 5. c. 19.* antiquo Canoni Ecclesiastico de publica scil.
confessione additione hac adjecta, ut Prasbyter deligeretur,
qui probatæ fidei & taciturnus esset, apud quem poenitentes
commissa confiterentur. Verum Papatui originem suam pe-
nitus adscribere non potest, cum confessio privata aliquo
modo fuisse deprehendatur sub Phoca, imò Cyprianus, Basi-
lius,

lius, Augustinus & Crystostomus honorificam ejus faciunt mentionem, qui tamen omnes antequam Papa cum suis Monachis esse cepit quoad deteriorem sui partem esse desierunt, & ad plures abierunt. Accedit quod Confessio auralis Pontificia anno demum 1213. in Romana Ecclesia plenè recepta dicatur à *Polydoro Virgil. l. 1. c. 6. de inventorib. rerum. Franco lib. 1. Chronicor. & ab ipso Innocentio lib. 2. de Martijrib.* Nec utilitatis omnis expers dicitur si ab usum paucorum tollas, respectu ministrorum Ecclesiæ, & consistit in exploratione necessaria confitentium, an scilicet fundamenta & capita Christianæ doctrinæ recte intelligant, an verè non tam ob timorem quam amorem Dei peccata doleant, an serio per gratiam Spiritus Sancti respiscere velint, vel ut hi, ipsos confitentes, si intellectui eorum quid desit informare possint eo melius, ut ita confitens se ipsum probare possit an in fide sit. *1. corinth. 11. v. 28. & 2. corint. 13. v. 5.* Pastor verò securus sit de officio suo benè gesto, cum pro omnibus animabus suæ curæ concreditis rationem reddere, & sedulè cavere debeat, ne sacrum det canibus, *Matth. 7. v. 6.* ex quibus resultare denique potest ipsorum confitentium quoque utilitas. Prout pluribus hoc ipsum deducunt, *Meisnerus in colleg. Adia phorist. Disput. 7. per tot. Tarnov. de sacros. Ministerio lib. 2. c. 23.* Unde deducunt in Ecclesiis ubi recepta eadè, servari valere nec facile abrogandam esse. *Teste Dn. Carpz. lib. 2. Jurispr. Consist. tit. 18. def. 228. ex ment. August. Confess. art. 11. Balduin, de casib. Conscient. lib. 4. cap. 10. cas. 1. 2. & seqq. ubi in cas. 5. tradit,* Ministrum Ecclesiæ salva quoque conscientia aliquid honorarii loco à confitente accipere posse, modo non petatur ut debitum, *dignus enim est operarius mercede sua Luc. 10. v. 7. & 8. v. 3. Genes. 14. v. 20. Dn. Carpz. in Jurispr. Eccles. lib. 1. tit. 7. def. 118. et 119. tit. 12. def. 189.* Tantum de modo absolvendi in

Ecclesia.

CAP.

CAP. III.
DE EFFECTU ABSOLUTIONIS

SUMMARIA.

1. Effectus Absolutionis in genere.
2. Absolutus in foro penitentiali an rursus possit accusari in foro exteriori.
3. An Impii & manifesti peccatores absolvendi sint.
4. An Excommunicatio rursus introducenda.

EFFECTUS Absolutionis tam ab Excommunicatione quam alias à peccatis, ex antecedentibus ferè patet, & breviter prout diximus finem excommunicationis esse, ut delinquens discat redire ad meliorem frugem ac post emendationem gratiæ Divinæ tandem per absolutionem restituatur, ita in genere quoque cuiuscunque absolutionis effectus est, receptio in gratiam & liberatio à pœna ut testatur *Tusch, Conclus. 45. tom. 1.* Quod si tamen ob hypocriticam confessionem absoluti, cum ministri Ecclesiæ cordium scrutatores non sint, absolutio hæc nulla est, cum ipse Deus T. O. M. ut *Kag-Siorvóσπv* falli nequeat. Quapropter etiam in absolutione generali, quæ è suggestu fit ex potestate Clavis ligantis, impœnitentibus, reservatio peccatorum & pœna æterna, nisi veram egerint penitentiam, annunciat. Unde quærjtur, 2i. an absolutus de crimine in foro Conscientiæ, etiam absolutus de eodem censeatur in foro exteriori? Quod omnino negandum cum prior criminis examinatio tendat ad penitentiam & Divinam vindictam; posterior verò necessaria sit ad publicam vindictam & satisfactionem Reip. ut itaque huic per illam præiudicari nequeat, *Covarr. var. resol. lib. 2. cap. 10. Decian. pr. Crim. lib. 3. cap. 30. n. 28. Tholos. in Partit. jur. Can. lib. 5. tit. 9. c. 2. glos. qui addit*, hoc ipsum procedere, quamvis quis absolutus sit per baptismum. Prout nec jure Pontifici

Pontificio Absolutus ab excommunicatione vi jubilæi aut bullarum Apostolicarū ab ipso confessionario in foro Conscientiæ, soluto insuper damno & præmissa satisfactione tutus est in foro iudiciali & exteriori, nisi in literis Apostolicis dictum sit eam etiam in iudiciali exteriori foro admittendam esse, multum enim jurisdictioni Ecclesiasticæ fori exterioris detrahitur, si publicè excommunicatus à confessionario sibi ad hoc electo secreto absolvatur & ita sese in contemptum iudicis sacris rursus immisceat. *Ut habet Covarr. tom. 1. p. 182.*

3. n. 16. Paucula hæc de Effectu Absolutionis; cætera enim in præcedentibus sufficienter explicata sunt. Coronidis loco addimus Controverfiam, An ii qui verâ fide & serâ contritione cordis destituuntur, absolvendi sint? Ubi distinguitur: tales sunt qui ex consuetudine S. Cœna utuntur intermissuri hoc ipsum, si liceret, qui, si de iis constet Sacerdoti, omnino absolvendi non sunt; aut tales existunt, qui vero quidem corde peccata dolent & agnoscunt, inq; gratia Dei remissionis ejus iræ & pœnæ, spem positam habent: Attamen, quod hæc ipsa admodum languida & torpentia sentiunt, se veris motibus, qui sunt à Spiritu Adoptionis *Rom. 8. v. 16. & ingenuitatis Psalm. 51. v. 14.* carere statuunt, ac ita se indignè Sacra Cœna frui volunt, qui tamen dignissimi sunt, cum hic cibus & potus ægrotantibus, non valentibus paratus sit, & propterea absolvendi omnino sunt ex mente Theologorum; Manifesti verò peccatores impenitentes, & in peccatis perseverantes, planè absolvendi non sunt. *Ut probat Tarnovius de Sacro S. Ministerio lib. 2. cap. 23. quæst. 8. p. 839. & seqq.*
4. Quare omnino impietas eiusmodi hominis excommunicando potius punienda, quam ut putridum membrum toti Ecclesiæ scandalo sit. Unde patet quid de quæstione sentiendum, an Excommunicatio rursus introduci debeat? Quippe ex dictis in præced. cap. liquet, eam positis terminis habili-

habilibus in usu aduocasse, adeo ut nova introductione opus non habeat, vel si quo in loco in desuetudinem abierit, reuocanda omnino sit. Pium quippe remedium est, quod & ipsis excommunicatis maximè prodest, dummodo legitimo modo, h. e. ex certa causa, iusta ac necessaria, ac ab iis penes quos ista potestas, fiat, absit enim hic affectus, & vindictæ cupiditas procul abhinc: non enim ludendum est cum iis quæ ad gloriam Dei pertinent. Unde etiam Canones, injustas excommunicationes aduersus excommunicantem, eadem pœna puniri volunt. *Ut videre est apud Zepper. de Potestate Eccles. lib. 1. c. 21. p. m. 236.* & usus ejus etiam in primitiva Ecclesia præeunte ipso Christo *Matth. 18. v. 15.* religiosus maximè fuit, *prout ultra. Can. Duo sunt. 10. Dist. 96.* hinc inde traditur; Quamvis Pontificiorum morem excommunicandi iniustissimum, vel quo ob patrata scelera dimidiæ vel majoris etiam partis Ecclesiæ tota ecclesia simul, vel quo ob frivolas sæpè causas unus atque alter, excommunicationis fulmine, feritur, de quo videri potest *Baldum. in Casib. Conscient. lib. 4. cap. 10. cas. 10.* plane non probemus.

Et sic Absolutionis materia absoluta, cum plura adde-
reratio propositi impederit. Deo T. O. M. imprimis gra-
tias, quod Spiritus sui Sancti auxilio, hanc ipsam ad finem.
perducere potuerim feliciter, ago: Ipse porrò Studiis faveat:
clementissime. Et quod summum est, aternæ salutis
nos. faciat participes, & ab omni peccato
benignissimè absoluat. Ei inter-
rim sit.

LAUS, HONOR, & GLORIA:

NOB-

NOBILI ET CLARISSIMO DN. CANDIDATO
AMICO SUO.

Qui valeas genio, qui premia digna ferebas,
Actum tentamen nunc satis Otto Probat.
His meritis sis felix, ast non invidus absit,
Fortunatus ages dum invidiosus eris.

De Promeritis Licentiati honoribus
gratulaturus
scrib.

JOHANN: FRIDRICH RHETIUS,
D. & P. P.

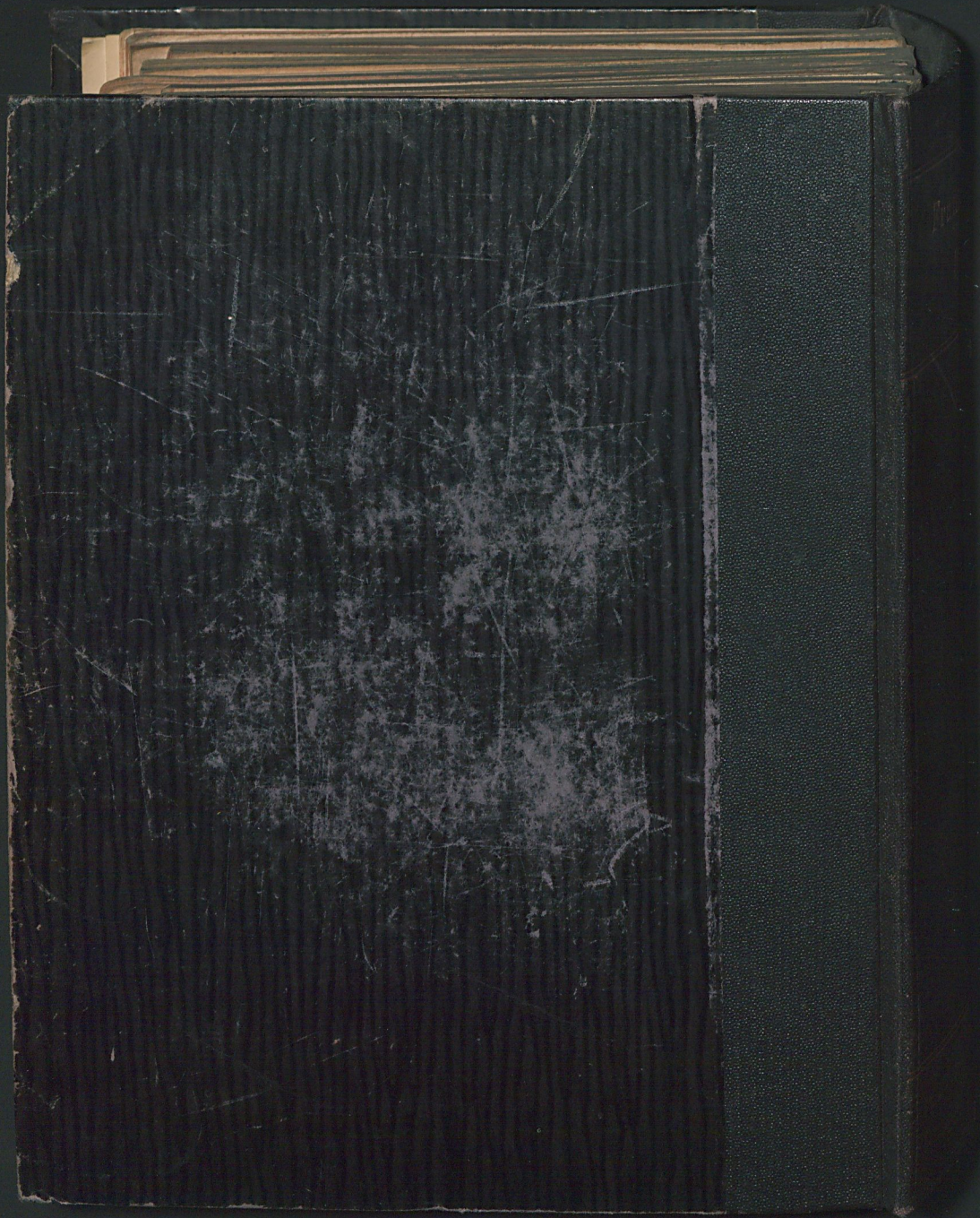
Vir absolutus omnibus numeris erit
Qui quod secutus est artis semel genus
In hoc probatus absolute cernitur
Palmamque victricem capit feliciter.
Punctum fecisti tale. Frater optime.
In publica nam Te cathedra RHETIUS
Nostri Lycæi SERVIVS Laura beat
Myrtamque juris absolutum nuncupat
Hoc promittudo nomen promeret tua
Præsensque de *Absolutione* pagina
Vir absolutus omnibus numeris eris.

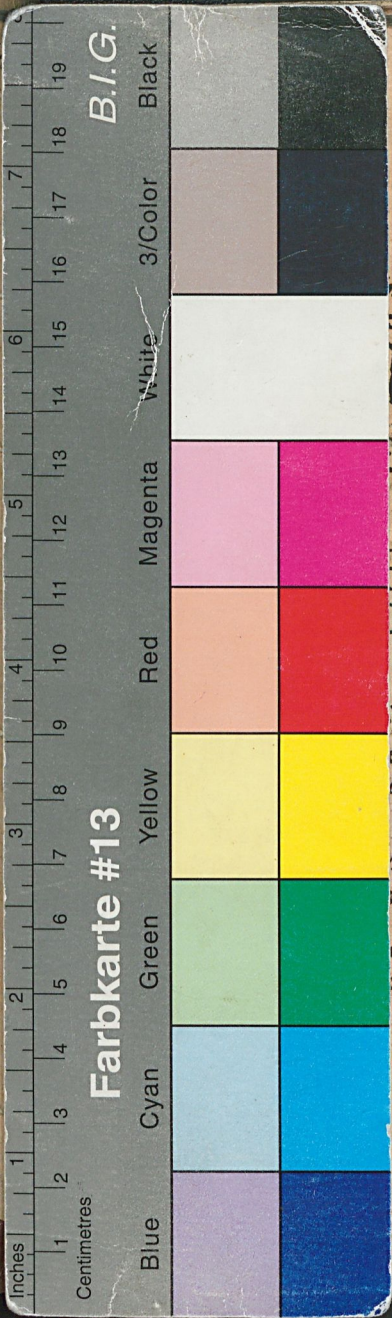
JOHANNES ZACHARIAS MYLIUS
L. L. Cult.

(X2618012)

1017

B.I.G.

Farbkarte #13

1666/6a

Fr.
18

mo auxiliante

ITIONE,

M SOLEMNEM
Facultatis Juridicae
Viadrinae
IDE.

FRIDERICO D. PAND. PROF.

Pro-Decano.
ACTorum
ante & Pomeridianis.
e honoribus obtinendis.

TOPH. OTTO,

March.

...
cis VIADRUM
S BECMANUS.